

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з інтегрованого курсу «Арт-технології»,

розроблена для закладів загальної середньої освіти, що реалізуватимуть освітній проєкт «Ліга крилатих»

АДАПТАЦІЙНИЙ ЦИКЛ

*Схвалено до використання в освітньому процесі
(протокол №3 засідання експертної комісії з технологій від 08.08.2022,
протокол №3 засідання експертної комісії з мистецтва від 02.08.2022*

Інтегрований курс «АРТ-ТЕХНОЛОГІЇ»

навчальна програма

Цикл: адаптаційний, 5-6 класи

Освітні галузі: мистецька, технологічна

Авторський колектив: Агеєва О.В., Бойчук С.Б., Калашнікова О.В., Кондратова В.В., Пич Л.П., Тисленко О.Ю.

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Освітній процес з інтегрованого курсу «Арт-технології» спрямовано на досягнення мети базової середньої освіти: усебічний розвиток, навчання та виховання учнів, виявлення їхніх обдарувань, розвиток талантів і здібностей, формування компетентностей, необхідних для соціалізації та громадянської активності, свідомого життєвого вибору й самореалізації, трудової діяльності, відчуття відповідальності, шанобливого ставлення до суспільства, родини, довкілля й культури, української демократичної держави. Інтегрований курс «Арт-технології» у 5-6 класах є логічним продовженням інтегрованого предмета «Арт-технології та інформатика», що вивчався в 1–4 класах за програмою, яка реалізує інтегровану освітню систему для початкової школи Анжеліки Цимбалару (освітній проєкт «Світ чекає крилатих»).

Метою інтегрованого курсу «Арт-технології» є нормативне забезпечення цілісного та гармонійного розвитку успішної особистості засобами мистецтва та технологій для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та особистісного зростання у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення нею власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; залучення до культурних процесів в Україні; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, формування критичного й технічного мислення, готовності до зміни довкілля без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну; здатності до підприємливості й інноваційної діяльності, партнерської взаємодії; використання художніх технік та технологій для самореалізації, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- збагачення практичної художньо-творчої і предметно-перетворювальної діяльності здобувачів освіти на основі виховання в них емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності;
- морально-етичне, естетичне, трудове, екологічне виховання здобувачів освіти, розвиток художніх інтересів;
- формування культури художньо-творчої, предметно-перетворювальної діяльності, міжособистісної взаємодії в різних формах;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва, використання інформаційного середовища у власній творчості й художній комунікації;
- стимулювання учнів до творчого самовираження засобами мистецтва й технологій;
- формування інтересу до національної і світової мистецької спадщини, традицій українського народу в праці й побуті, до витворів мистецтва та технології їх створення;

- розвиток художніх здібностей, художньо-образного, асоціативного та креативного мислення, емоційного інтелекту;
- пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами;
- формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті;
- творче застосування традиційних і сучасних технологій;
- ефективне використання художніх технік, технологій і матеріалів без заподіяння шкоди довкіллю;
- розвиток умінь формулювати ідею та втілювати задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;
- турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших людей.

Принципи побудови програми інтегрованого курсу «Арт-технології»: науковості; наступності; системності; урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей; сезонності, урахування календарних та обрядових свят; поєднання загальнолюдського, національного та етнокраєзнавчого аспектів змісту освіти; інтегративності; креативності (пріоритет творчої самореалізації); варіативності художніх технік і технологій; полікультурності.

Інтегрований курс «Арт-технології» реалізує мету й завдання мистецької та технологічної освітніх галузей. У його структурі закладена внутрішньогалузева (інтеграція між концентрими «Музичне мистецтво» й «Образотворче мистецтво»), міжгалузева інтеграція (мистецька та технологічна освітні галузі) та інтеграція мистецької й технологічної освітніх галузей із соціокультурним середовищем.

Інтегративний підхід до викладання концентрів «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» простежується на міжпредметному рівні завдяки інтеграції різних видів мистецтв (інтеграція музичного та образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва: літературою, архітектурою, театром, кіно тощо), синхронізації термінологічного поля (композиція, колорит, ритм, палітра, гармонія, фактура, контраст, нюанс, етюд тощо); змісту (зображення образів природи за допомогою музичних засобів виразності та засобів виразності різних видів образотворчого мистецтва), творчих завдань інтегративного типу (створення композицій за прослуханням музичним твором, портретів героїв музичних творів, добір кольорів, відповідно до музичних тембрів, образів і настроїв, установлення суголосності образів музичних творів і творів образотворчого мистецтва тощо).

Міжгалузева інтеграція відбувається в такий спосіб:

на рівні діяльності: виготовлення власноруч музичних інструментів (струнний, шумовий тощо), зображення українського краєвиду в живописній техніці та техніці ниткографії, створення образу тварини в живописній техніці та техніці бісероплетіння, виготовлення рамки до гірського пейзажу намальованого учнями, створення декоративних композицій на площині тощо;

на рівні інтегрованих проектів («Настільна гра», «Календар», «Різдвяна казка» тощо);

на рівні термінологічного поля (обробка, імпровізація, фантазія, гармонія);

на рівні змісту (використання колірної гами для створення композицій виробів декоративно-ужиткового мистецтва, стилізація, декоративна форма, орнамент, композиційна будова, ритм, символіка).

У розділах «Узаємозв'язок видів мистецтва й науки» (концентр «Музичне мистецтво»), «Узаємозв'язок видів мистецтва й науки» (концентр «Образотворче мистецтво»), «Узаємозв'язок технологій, мистецтва та науки» (концентр «Технології») інтегративний підхід передбачений через взаємодію різних видів мистецтва, мистецтва й технологій у рамках зазначених освітніх галузей і пошуку міжпредметних зв'язків із предметами інших освітніх галузей.

З метою підвищення мотивації до навчання, розвитку критичного, системного, творчого мислення, уміння здобувачів освіти логічно обґрунтовувати свою позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення тощо, в концентрах інтегрованого курсу передбачені завдання логічного спрямування.

Способи реалізації мистецької освітньої галузі (концентри: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»), технологічної освітньої галузі (концентр «Технології») висвітлено за рубриками: «Очікувані результати навчання» (конкретизовано вимоги до учнів окремо для 5 і 6 класів відповідно до запропонованого змісту для кожного року навчання з урахуванням результатів, зазначених у Державному стандарті базової середньої освіти); «Пропонований зміст інтегрованого курсу» (висвітлено зміст концентрів інтегрованого курсу «Арт-технології»); «Види навчальної діяльності» (подано орієнтовний перелік видів діяльності учнів, спрямований на художньо-творче самовираження учнів; пізнання мистецтва, технологій; комунікацію через мистецтво, технологічну діяльність; формування та розвиток проєктно-технологічної компетентності тощо). Пріоритетними є різноманітні форми практичної діяльності, під час якої відбувається самовираження здобувачів освіти. У Прикінцевій частині подано орієнтовний перелік об'єктів проєктно-технологічної діяльності учнів, основних технологій, логічних завдань.

Зміст програми визначено відповідно до такої кількості навчальних годин:

5 клас: мистецька освітня галузь – 2 год. на тиждень, технологічна освітня галузь – 1 год. на тиждень;

6 клас: мистецька освітня галузь – 2 год. на тиждень, технологічна освітня галузь – 2 год. на тиждень).

Вивчення концентрів має відбуватися в такій послідовності: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Технології».

Оцінювання визначених у програмі очікуваних результатів навчання учнів й учениць має відбуватися за допомогою формувального, поточного, підсумкового (тематичного, семестрового, річного) оцінювання тощо. Під час організації оцінювання результатів навчання потрібно враховувати, що для учнів й учениць воно виконує інформаційну, мотиваційну, формувальну, коригувальну, розвивальну, виховну та ін. функції. Для вчителя/вчительки закладу загальної середньої освіти функційне поле оцінювання буде зреалізовано через низку функцій: нормативну, діагностувальну, інформаційну, аналітичну, коригувальну, прогностичну та ін.

Застосування формувального оцінювання дасть змогу об'єктивно визначити рівень сформованості ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів/здобувачок освіти, а також окреслити перспективи поступу в досягненні визначених у програмі очікуваних результатів навчання. Під час організації такого оцінювання потрібно забезпечити систематичний і системний, чіткий і вмотивований зворотний зв'язок з учнями й ученицями, акцентувати увагу на їхніх досягненнях,

успіхах у навчанні. Оцінювання поточних навчальних результатів здобувачів/здобувачок освіти з інтегрованого курсу за певний проміжок часу (тему, розділ тощо) має відбуватися на основі результатів їхньої діяльності та бути об'єктивним й аргументованим.

Періодичність підсумкового тематичного оцінювання визначає вчитель/вчителька й ураховує під час усталення рівня/виставлення бала не лише результат навчальної діяльності здобувача/здобувачки освіти, який він/вона одержав/ла після виконання тематичної роботи, а й процес досягнення результату, тобто навчальні дії, виконані ним/нею впродовж опанування розділу (теми) інтегрованого курсу. Під час підсумкового семестрового оцінювання мають бути взяті до уваги результати різних видів діяльності, у яких брали участь учні/учениці, підсумкового тематичного оцінювання, урахований їхній особистий поступ. Таке оцінювання не потребує виконання здобувачами/здобувачками освіти окремих видів робіт.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Мистецька освітня галузь

Концентр «Музичне мистецтво»

Мета концентру «Музичне мистецтво» – цілісний розвиток особистості засобами музичного мистецтва, засвоєння нею особливостей видів та жанрів музичного й сценічних мистецтв, набуття досвіду аналізувати й інтерпретувати музичні твори й використання його в життєвих ситуаціях.

Концентр «Музичне мистецтво» спрямований на ознайомлення учнів й учениць із різними видами й жанрами музичного мистецтва, розвиток у них музичних здібностей і творчого потенціалу, мотиваційно-ціннісної сфери; усвідомлення здобувачами освіти своєї національної ідентичності; формування здатності до художньо-творчого самовираження; ознайомлення із культурними процесами в Україні й світі, набуття досвіду творчої діяльності.

Зміст концентру «Музичне мистецтво» зорієнтований на усвідомлення учнями ціннісно-світоглядних орієнтацій у галузі мистецтва, розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь у процесі опанування художніх цінностей і способів художньої діяльності, формування в них потреби у творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні.

Охоплено такі ключові естетичні категорії: **види й жанри музичного мистецтва.**

Концентр «Музичне мистецтво» в 5 класі передбачає логічну послідовність тем занять за 4 розділами: «Музика як мистецтво звуків», «Музичний код нації», «Професійна музика», «Узаємозв'язок видів мистецтва й науки».

Концентр «Музичне мистецтво» в 6 класі передбачає логічну послідовність тем занять за 4 розділами: «Камерно-вокальні жанри», «Жанрові різновиди хорової музики», «Камерно-інструментальні жанри», «Симфонічна музика».

5 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Музика як мистецтво звуків		
Мета розділу – розкрити основні закономірності музики, що сформувалися в процесі її історичного розвитку.		
Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями й ученицями етапів розвитку музичного мистецтва та усвідомлення його ролі в житті людини.		
Здобувач освіти: орієнтується в основних засобах музичної виразності, їхньої ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1];	Походження музичного мистецтва. Музичне мистецтво: від минулого до сьогодення. Як музичне мистецтво відкриває світ.	Робота з мистецьким текстом, у якому йдеться про походження й розвитку музичного мистецтва. Музично-дидактичні ігри

<p>досліджує походження музичного мистецтва [6 МІО 1.1.2];</p> <p>наводить приклади значення музики в житті, зокрема в побуті, медіапросторі [6 МІО 1.2.2];</p> <p>здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1];</p> <p>виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1];</p> <p>створює ритмічний супровід до пісні [6 МІО 2.1.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про музичне мистецтво [6 МІО 3.2.1];</p> <p>застосовує музичні знання та вміння у власному житті [6 МІО 1.2.2];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування; створює музичний образ як відтворення об'єктів довкілля з пам'яті, на основі спостережень, за уявою або фантастичних об'єктів [6 МІО 2.1.1];</p> <p>виявляє емоційно-ціннісне ставлення до творів музичного мистецтва [6 МІО 1.2.1];</p> <p>інтерпретує зміст музичних творів та твори інших видів мистецтв [6 МІО 1.1.1];</p> <p>виявляє повагу та</p>	<p>Музика в житті людини. Нескінчений рух музики. Музичне мистецтво в інформаційному просторі.</p>	<p>(ребуси з нотної грамоти, вікторини, кросворди).</p> <p>Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва.</p> <p>Виконання різних видів художньої діяльності для емоційного задоволення, розвантаження, зняття втоми тощо.</p> <p>Здійснення музичної імпровізації, зокрема ритмічної, мелодійної, інструментальної.</p> <p>Виконання пластичних рухів під музику.</p> <p>Виконання пісень (авторських, народних та їхніх обробок) соло, дуєтом, хором.</p> <p>Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема вироблених власноруч.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p> <p>Здійснення віртуальних екскурсій у зарубіжні та вітчизняні мистецькі музеї.</p> <p>Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
--	--	--

<p>толерантно ставиться до культурного розмаїття різних регіонів світу [6 МІО 2.1.1] [6 СЗО 4.4.1]; висловлює власні судження про естетичну цінність музичних творів українських та світових композиторів [6 МІО 1.2.1]; добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, музичні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 2.1.1]; наводить приклади значення музики в житті, зокрема в побуті, медіапросторі [6 МІО 1.2.2-2]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>мелодія, ода, метроном, тембр, лібрето.</i></p>		
---	--	--

Розділ 2. Музичний код нації

Мета розділу – розкрити поняття «українська фольклорна музика» як основного виду й результату музичної творчості багатьох поколінь.

Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями й ученицями традиційних форм фольклорної музики.

<p>виявляє шану до мистецького надбання українського народу й гордість за нього [6 МІО 1.1.1]; розпізнає звучання українських музичних інструментів [6 МІО 1.1.2-4]; пропагує національну культуру через власну художньо-творчу</p>	<p>Українські народні пісні. Музичний квест. Віночок українських народних пісень. Українські народні дитячі пісні. Музика, яка живе в народному танці. Казкові герої в музиці. Образи природи в народній музиці. Музичний супровід народних</p>	<p>Робота з текстом, у якому розкрито особливості української фольклорної музики. Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема ознак фольклорних творів. Виконання вправ, спрямованих на оволодіння засобами</p>
---	--	--

<p>діяльність [6 МІО 3.3.1]; орієнтується в основних засобах музичної виразності, їхньої ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1]; спостерігає за докільям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1]; досліджує походження народної музики [6 МІО 1.1.2]; наводить приклади значення музики в житті, зокрема в побуті, медіапросторі [6 МІО 1.2.2]; здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.1.1]; дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1]; виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1]; інтерпретує зміст музичних творів та твори інших видів мистецтв [6 МІО 1.1.1]; висловлює власні судження про естетичну цінність музичних творів українських композиторів [6 МІО 1.2.1]; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до творів музичного мистецтва [6 МІО 1.2.1]; наводить приклади значення музики в житті, зокрема в побуті, медіапросторі [6 МІО</p>	<p>обрядів. Календарно-обрядові пісні зимового циклу. Досліджуємо музичні інструменти. Легендарні співці України. Музична Вікіпедія. Словник музичних термінів.</p>	<p>художньої виразності, засвоєння характерних ознак різних видів і жанрів народного музичного мистецтва. Опанування музичної грамоти (за необхідності для мистецької діяльності). Інсценізація окремих народних обрядів. Використання медіа для художньо-творчого самовираження здобувачів освіти. Виконання пісень (авторських, народних та їхніх обробок) соло, дуєтом, хором, зокрема імпровізація супроводу до пісні. Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема вироблених власноруч. Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови. Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
---	---	---

<p>1.2.2-2]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>дитяча народна пісня, аркан, метелиця, бандура, кобза, трембіта, обряд, обрядові пісні.</i></p>		
---	--	--

Розділ 3. Професійна музика

Мета розділу – розкрити сутнісні ознаки поняття «професійна музика», сприяти засвоєнню окремих видів музичного мистецтва.

Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями жанрів професійної музики.

<p>орієнтується в основних засобах музичної виразності, їхньої ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1]; визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про професійну музику [6 МІО 4.2.1]; досліджує походження професійної музики [6 МІО 1.1.2]; здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.1.1]; дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1]; виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1]; добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1]; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до</p>	<p>Факти про професійну музику. Досліджуємо та аналізуємо вокальну музику. Хорова музика. Духовна музика. Таємниці симфонічної музики. Експериментальна музика. Конкурсні соло і ансамбль – шлях до успіху. Музика в театрі. Винаходи в музичному мистецтві. Першовідкривачі української анімації. Світ оперної музики. Авторське право композитора. Музика в балеті.</p>	<p>Робота з текстом, у якому йдеться про розвиток професійної музики, порушено проблему дотримання авторського права. Сприймання, інтерпретування й аналіз творів професійного музичного мистецтва. Уживання мистецької термінології під час виконання ситуаційних вправ. Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення, розвантаження, зняття втоми. Оволодіння музичною грамотою (за необхідності для мистецької діяльності). Виконання пісень (авторських, народних та їхніх обробок) соло, дуєтом, хором. Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема вироблених власноруч. Участь у дискусіях з мистецьких тем,</p>
--	---	--

<p>творів професійного музичного мистецтва [6 МІО 1.2.1];</p> <p>інтерпретує зміст музичних творів та твори інших видів мистецтв [6 МІО 1.1.1];</p> <p>презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1];</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>дуєт, вокальна музика, хорова музика, речитатив, а капела, вокаліз, симфонія, камерний ансамбль, звукорежисер, бельканто, арія, менует, романс, регтайм.</i></p>		<p>висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p> <p>Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
---	--	---

Розділ 4. Узаємозв'язок видів мистецтва й науки

Мета розділу – показати взаємозв'язок музичного мистецтва з різними видами мистецтва й наукою, забезпечити усвідомлення здобувачами освіти особливостей такого взаємозв'язку.

Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями й ученицями ролі музики в різних видах мистецтва та науки.

<p>усвідомлює значення музики у взаємодії з іншим іншими видами мистецтв [6 МІО 1.1.1];</p> <p>добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];</p> <p>наводить приклади значення музики в житті, зокрема в побуті,</p>	<p>Узаємодія музичного мистецтва й просторових видів мистецтв.</p> <p>Узаємодія музичного мистецтва й літератури.</p> <p>Узаємодія музичного мистецтва й інформатики.</p> <p>Узаємодія музичного мистецтва й кіномистецтва.</p> <p>Узаємодія музичного мистецтва й природознавства.</p> <p>Узаємодія музичного мистецтва і хореографії.</p>	<p>Робота з текстом, у якому розкрито взаємозв'язок видів мистецтва й науки.</p> <p>Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема характерних ознак інструментальних, вокальних, фольклорних творів.</p> <p>Порівняльний аналіз творів різних видів мистецтва.</p> <p>Виконання пісень (авторських, народних та їхніх обробок) соло,</p>
--	---	---

<p>медіапросторі [6 МІО 1.2.2]; здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.1.1]; дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1]; виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1]; добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1]; інтерпретує зміст музичних творів та твори інших видів мистецтв [6 МІО 1.1.1]; висловлює власні судження про естетичну цінність музичних творів українських та світових композиторів [6 МІО 1.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова: <i>лібрето, тапер, піцикато, філармонія.</i></p>		<p>дуетом, хором, зокрема імпровізація супроводу до пісні. Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема вироблених власноруч. Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови. Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
--	--	---

6 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Камерно-вокальні жанри		
<p>Мета розділу – ознайомити здобувачів освіти з жанрами камерно-вокальної музики. Зміст розділу спрямований на засвоєння учнями й ученицями особливостей і рис камерно-вокальних жанрів.</p>		
<p>Здобувач освіти: орієнтується в основних засобах музичної</p>	<p>Жанрова палітра музичного мистецтва. Історія вокальної музики.</p>	<p>Робота з текстом, що містить інформацію про виникнення й розвиток</p>

<p>виразності, їхній ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1];</p> <p>здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.2.1];</p> <p>наводить приклади творів різних жанрів музичного мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1];</p> <p>розпізнає характерні ознаки вокального музичного жанру [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює цінності у творах музичного мистецтва різних жанрів і коментує своє ставлення до них [6 МІО 1.2.1];</p> <p>виявляє зв'язок музики з іншими видами мистецтва, застосовує ключові компетентності у процесі художньо-творчої діяльності [6 МІО 1.2.2], [6 МІО 2.2.1];</p> <p>проявляє активність у процесі пізнання музичного мистецтва, використовує медіаресурси (Інтернет, телебачення тощо) у пошуковій діяльності [6 МІО 2.1.1];</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, пантоміма [6 МІО 2.3.1];</p> <p>оцінює власні успіхи й досягнення, зауважує</p>	<p>Пісня.</p> <p>Цикли в музичному мистецтві.</p> <p>Баркарола. Елегія.</p> <p>Серенада та романс.</p> <p>Балада.</p> <p>Ода. Гімн</p>	<p>окремих камерно-вокальних жанрів.</p> <p>Підготовка інформаційних довідок про виникнення й розвиток окремих камерно-вокальних жанрів.</p> <p>Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема характерних ознак творів камерно-вокальних жанрів.</p> <p>Порівняльний аналіз творів різних видів мистецтва.</p> <p>Виконання вправ, спрямованих на оволодіння засобами художньої виразності видів і жанрів камерно-вокальної музики.</p> <p>Використання медіа для художньо-творчого самовираження здобувачів освіти.</p> <p>Використання вокальних та інструментальних імпровізацій.</p> <p>Створення «звукових картин».</p> <p>Художнє самовираження в різних видах музичної діяльності, презентація результатів власної творчості.</p> <p>Виконання пісень соло, дуєтом, хором.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень,</p>
--	--	---

<p>помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1]; бере участь в обговоренні творів мистецтва, мистецьких і дослідницьких проєктах [6 МІО 3.3.1]; пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану [6 МІО 3.4.1]; визначає за допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про музичне мистецтво [6 МІО 4.2.1]; виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права композитора в процесі музичної комунікації [6 МІО 4.3.2]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>пісня. цикл, баркарола. елегія. серенада. романс. балада. ода. гімн.</i></p>		<p>аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови. Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
<p>Розділ 2. Жанрові різновиди хорової музики</p>		
<p>Мета розділу – розкрити зміст поняття «хорова музика», ознайомити здобувачів освіти із жанровою палітрою хорової музики.</p>		
<p>Зміст розділу зорієнтований на усвідомлення учнями й ученицями різноманіття, особливостей та рис творів хорової музики.</p>		
<p>розпізнає характерні ознаки хорового музичного жанру [6 МІО 1.1.1]; дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1]; виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1]; створює ритмічний супровід до пісні [6 МІО 2.1.1];</p>	<p>Хорова обробка пісні. Хоровий концерт. Ораторія. Кантата. Хор в опері. Хорова музика в кіно і театрі.</p>	<p>Робота з текстом, що містить інформацію про виникнення й розвиток окремих жанрових різновидів хорової музики. Підготовка інформаційних довідок про виникнення й розвиток окремих жанрових різновидів хорової музики.</p>

<p>орієнтується в основних засобах музичної виразності, їхній ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1]; здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.2.1]; цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою; устанавлює зв'язки між видами мистецтва, мистецтвом і життям [6 МІО 1.2.2]; застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому музичну термінологію, зокрема іноземного походження; пояснює цінності у творах музичного мистецтва різних жанрів і коментує своє ставлення до них [6 МІО 1.2.1]; визначає за допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про музичне мистецтво [6 МІО 4.2.1]; виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права композитора в процесі музичної комунікації [6 МІО 4.3.2]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>обробка пісні, хоровий концерт, ораторія, кантата, види хорів, співацькі голоси.</i></p>		<p>Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема характерних ознак жанрових різновидів хорової музики. Порівняльний аналіз творів різних видів мистецтва. Виконання вправ, спрямованих на оволодіння засобами художньої виразності, засвоєння характерних ознак різних видів і жанрів хорової музики. Використання медіа для художньо-творчого самовираження здобувачів освіти. Вокальні імпровізації, створення другого голосу. Виконання пісень соло, дуєтом, хором. Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови. Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
---	--	--

Розділ 3. Камерно-інструментальні жанри

Мета розділу полягає в розкритті особливостей камерно-інструментального жанрів. Зміст розділу передбачає засвоєння учнями й ученицями самотності видів камерно-

інструментального жанру.		
<p>розпізнає характерні ознаки камерно-інструментального жанрів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1];</p> <p>виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1];</p> <p>створює ритмічний супровід до пісні [6 МІО 2.1.1];</p> <p>пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану [6 МІО 3.4.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування; створює вокальні та інструментальні імпровізації [6 МІО 2.2.1];</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, пантоміма [6 МІО 2.3.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування; створює вокальні та інструментальні імпровізації [6 МІО 2.2.1];</p> <p>оцінює власні успіхи й досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1];</p> <p>бере участь в обговоренні творів мистецтва, мистецьких і дослідницьких проектах [6 МІО 3.3.1];</p> <p>застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому музичну</p>	<p>Прелюдія скерцо. Ноктюрн і етюд. Соната. Варіації. Рондо. Сюїта. Мистецтво імпровізації.</p>	<p>Робота з текстом, що містить інформацію про виникнення й розвиток окремих камерно-інструментальних жанрів.</p> <p>Підготовка інформаційних довідок про виникнення й розвиток камерно-інструментальних жанрів.</p> <p>Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема характерних ознак жанрових різновидів камерно-інструментальної музики.</p> <p>Порівняльний аналіз творів різних видів мистецтва.</p> <p>Виконання вправ, спрямованих на оволодіння засобами художньої виразності, засвоєння характерних ознак різних видів і жанрів камерно-інструментальної музики.</p> <p>Використання медіа для художньо-творчого самовираження здобувачів освіти.</p> <p>Вокальні, ритмічні імпровізації.</p> <p>Виконання пісень соло, дуєтом, хором.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням</p>

<p>термінологію, зокрема іноземного походження; пояснює цінності у творах музичного мистецтва різних жанрів і коментує своє ставлення до них [6 МІО 1.2.1];</p> <p>визначає за допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про музичне мистецтво [6 МІО 4.2.1]; виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права композитора в процесі музичної комунікації [6 МІО 4.3.2];</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>прелюдія, ноктюрн, скерцо, етюд, соната, варіації, рондо, сюїта, імпровізація, гармонія, сонатна форма, ансамбль.</i></p>		<p>норм літературної мови. Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p>
--	--	--

Розділ 4. Симфонічна музика

Мета розділу полягає в розкритті особливостей симфонічної музики, ознайомленні здобувачів освіти з окремими особливостями симфонічної музики.

Зміст розділу передбачає опанування учнями характерних ознак видів симфонічного жанру.

<p>розпізнає характерні ознаки симфонічного музичного жанру [6 МІО 1.1.1];</p> <p>дотримується правил співу [6 МІО 1.1.1];</p> <p>виразно виконує пісні з елементами театралізації, інсценізації [6 МІО 1.1.1];</p> <p>створює ритмічний супровід до пісні [6 МІО 2.1.1];</p> <p>орієнтується в основних засобах музичної</p>	<p>Увертюра. Концерт. Фантазія. Рапсодія. Симфонічна поема. Симфонічна картина Музичні жанри поєднуються. Фантазія-експромт. Музично-театральні жанри. Опера-балет. Оперета. Музеї музичних інструментів.</p>	<p>Робота з текстом, що містить інформацію про виникнення й розвиток симфонічної музики. Підготовка інформаційних довідок про виникнення й розвиток симфонічної музики. Сприймання, інтерпретування й аналіз творів мистецтва, зокрема характерних ознак симфонічної музики.</p>
---	---	--

<p>виразності, їхній ролі у створенні музичного образу [МІО 1.1];</p> <p>здійснює аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.2.1];</p> <p>наводить приклади творів різних жанрів музичного мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>застосовує у процесі вербальної інтерпретації знайому музичну термінологію, зокрема іноземного походження; пояснює цінності у творах музичного мистецтва різних жанрів і коментує своє ставлення до них [6 МІО 1.2.1];</p> <p>виявляє зв'язок музики з іншими видами мистецтва, застосовує ключові компетентності у процесі художньо-творчої діяльності [6 МІО 1.2.2], [6 МІО 2.2.1];</p> <p>проявляє активність у процесі пізнання музичного мистецтва, використовує медіаресурси (Інтернет, телебачення тощо) у пошуковій діяльності [6 МІО 2.1.1];</p> <p>створює вокальні та інструментальні імпровізації [6 МІО 2.2.1];</p> <p>використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, пантоміма [6 МІО 2.3.1];</p> <p>оцінює власні успіхи й</p>		<p>Порівняльний аналіз творів різних видів мистецтва.</p> <p>Виконання вправ, спрямованих на оволодіння засобами художньої виразності, засвоєння характерних ознак різних видів і жанрів симфонічної музики.</p> <p>Використання медіа для художньо-творчого самовираження.</p> <p>Виконання пісень соло, дуєтом, хором.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p> <p>Виконання учнями/ученицями інтегрованих проєктів. Презентація результатів проєктної діяльності.</p> <p>Здійснення очних та віртуальних екскурсій музеями України і світу.</p>
---	--	---

<p>досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1];</p> <p>бере участь в обговоренні творів мистецтва, мистецьких і дослідницьких проєктах [6 МІО 3.3.1];</p> <p>пояснює вплив творів на зміну власного емоційного стану [6 МІО 3.4.1];</p> <p>визначає за допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про музичне мистецтво [6 МІО 4.2.1];</p> <p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права композитора в процесі музичної комунікації [6 МІО 4.3.2];</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>симфонічна фантазія, симфонічна поема, опера, оперета, лібрето, театр, фантазія-експромт.</i></p>		
---	--	--

Концентр «Образотворче мистецтво»

Мета концентру «Образотворче мистецтво» – цілісний та гармонійний розвиток особистості засобами образотворчого мистецтва, сприяння набуттю нею досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях, забезпечення особистісного зростання у процесі освоєння мистецьких надбань людства, а також усвідомлення учнем/ученицею власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; залучення до культурних процесів в Україні; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, здатності до підприємливості й інноваційної діяльності, партнерської взаємодії.

Концентр «Образотворче мистецтво» спрямований на пізнання різних видів та жанрів образотворчого мистецтва; інтерпретацію художніх образів, набуття досвіду емоційних переживань, вироблення ціннісного ставлення до мистецтва; розвиток художньо-образного й асоціативного мислення під час творчої діяльності в

різних видах образотворчого мистецтва; пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту; використання інформаційного середовища у власній творчості й художній комунікації; набуття художньо-творчого досвіду; виховання естетичних ідеалів та ціннісних орієнтацій щодо образотворчого мистецтва та мистецької діяльності; розвиток здатності особистості використовувати набутий досвід мистецької діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях, зокрема під час практичної, пізнавальної і творчої діяльності, сприймання, аналізу, інтерпретації творів мистецтва, участі в різних мистецьких заходах; у критичній оцінці на основі естетичних засад та аргументації своєї позиції щодо творів мистецтва, медіа й інтернет-ресурсів; у продукуванні креативних ідей та пропонуванні способів їхньої реалізації; в умінні трансформувати мистецькі знання в досвід діяльності виконання практичних і творчих завдань, естетизації середовища та корекції власного емоційного стану, задоволення власних творчих потреб.

Заняття з образотворчого мистецтва вводять школярів у світ творчості, прилучають їх до скарбів художньої культури, дають змогу повірити в те, що вони є юними митцями, творчими особистостями, людьми, причетними до мистецтва.

Зміст концентру «Образотворче мистецтво» передбачає усвідомлення здобувачами освіти значення образотворчого мистецтва в житті людини, місця та ролі українського образотворчого мистецтва у світовій культурі; забезпечує художньо-творче самовираження учнів (опанування графічних, живописних, декоративних технік, ознайомлення з основами композиції, кольорознавства, ліплення, усвідомлення взаємодії образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва: музичним, театральним, кінематографічним, архітектурою, літературою, дизайном), пізнання ними мистецтва (засвоєння особливостей мови різних видів образотворчого мистецтва через художньо-творчу діяльність, сприймання, інтерпретацію творів різних видів мистецтва, засвоєння відповідної мистецької термінології); уможливило комунікацію через мистецтво (усвідомлення здобувачами освіти своїх мистецьких можливостей, оцінювання власних художніх творів, уміння презентувати себе і свої досягнення). Охоплено ключові естетичні категорії – **види й жанри образотворчого мистецтва**.

Концентр «Образотворче мистецтво» в 5 класі передбачає логічну послідовність тем занять за 6 розділами: «Образотворче мистецтво – візуальне мистецтво», «Графіка як вид образотворчого мистецтва», «Живопис як вид образотворчого мистецтва», «Декоративно-прикладне мистецтва як вид образотворчого мистецтва», «Скульптура як вид образотворчого мистецтва», «Узаємозв'язок видів мистецтва й науки».

Концентр «Образотворче мистецтво» в 6 класі передбачає логічну послідовність тем занять за 7 розділами: «Жанрове розмаїття», «Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва», «Портрет як жанр образотворчого мистецтва», «Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва», «Анімалістика як жанр образотворчого мистецтва», «Побутовий, історичний та батальний, біблійний та міфологічний жанри в образотворчому мистецтві», «Музеї образотворчого мистецтва».

5 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Образотворче мистецтво – візуальне мистецтво		
<p>Мета розділу: забезпечити засвоєння здобувачами освіти специфіки видової структури образотворчого мистецтва, його змісту та форми, засобів художньої виразності різних видів мистецтва; зв'язків між видами мистецтва, мистецтвом і життям.</p>		
<p>Зміст розділу зорієнтований на усвідомлення здобувачами освіти значення образотворчого мистецтва в житті людини, з'ясування сутності його як візуального мистецтва та як галузі науки, опанування законів та правил композиції під час побудови художнього твору й набуття досвіду використання їх; організацію аналізу мистецьких творів, вивчення творчості українських митців та інших представників світового мистецтва; ознайомлення з композицією як основою побудови художнього твору.</p>		
<p>Здобувач освіти: пояснює образотворче мистецтво як візуальне мистецтво створення художніх образів за допомогою ліній, кольорів, форм та наводить приклади [6 МІО 1.1.1]; досліджує як образотворче мистецтво відкриває світ; наводить приклади творів різних видів мистецтва [6 МІО 1.1.1]; з'ясовує специфіку видової структури образотворчого мистецтва (графіки, живопису, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, архітектури) [6 МІО 1.1.1]; здійснює опис, аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.2.1]; визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про образотворче мистецтво [6 МІО 4.2.1]; спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки</p>	<p>Вступ. Образотворче мистецтво – візуальне мистецтво. Види образотворчого мистецтва. Як образотворче мистецтво відкриває світ? Композиція як основа побудови художнього твору. Закони та правила композиції.</p>	<p>Узагальнення вивченого в початковій школі. Участь у квесті. Аналіз, інтерпретація творів образотворчого мистецтва. Створення композицій з геометричних фігур в обраному форматі за правилами та законами композиції.</p>

тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1]; виконує завдання логічного спрямування;

створює художній образ як відтворення об'єктів довколишнього світу з пам'яті, на основі спостережень, за уявою або фантастичних об'єктів [6 МІО 2.1.1];

висловлює своє емоційне ставлення (образотворчими та мовленнєвими засобами) до творів образотворчого мистецтва [6 МІО 3.4.1];

пояснює, що композиція – це побудова/розташування об'єктів на витворі мистецтва з урахуванням їх розміру та зв'язків між ними у просторі [6 МІО 2.1.1];

вирізняє основні закони та правила композиції, використовує їх у практичній діяльності [6 МІО 2.1.1];

розпізнає базові засоби художньої виразності різних видів мистецтва, наводить приклади творів [6 МІО 1.1.1];

встановлює зв'язки між видами мистецтва, мистецтвом і життям [6 МІО 1.2.2];

розпізнає характерні риси різних видів українського народного мистецтва [6 МІО 1.1.2];

доцільно використовує в мовленні словосполучення: візуальне мистецтво, графіка, живопис, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво, композиція [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].

Розділ 2. Графіка як вид образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з графікою як видом

образотворчого мистецтва, її видами, набуття ними навичок створення власних творів за допомогою графічних засобів виразності; участь в інтегрованих проєктах. Зміст розділу передбачає усвідомлення значення графіки як основи інших видів образотворчого мистецтва, естетичної цінності графічних творів українських та світових художників, стимулювання художньо-творчого самовираження учнів, набуття ними досвіду застосування різних графічних технік та матеріалів.

<p>усвідомлює значення графіки як основи інших видів образотворчого мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>називає засоби виразності графіки (лінія, крапка, штрих, пляма, тон) і наводить приклади [6 МІО 1.1.1];</p> <p>використовує художню літературу для створення власних графічних творів [6 МІО 2.3.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про графіку [6 МІО 4.2.1];</p> <p>вільно користується (традиційними та сучасними) графічними інструментами та матеріалами під час художньо-творчої діяльності в різних графічних техніках [6 МІО 2.3.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування;</p> <p>інтерпретує малюнки перших людей [6 МІО 1.2.1];</p> <p>виконує площинні графічні зображення [6 МІО 2.1.1];</p> <p>розрізняє види графіки [6 МІО 1.1.1];</p> <p>спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1];</p> <p>відтворює об'єкти навколишнього світу засобами художньої виразності [6 МІО</p>	<p>Графіка як вид образотворчого мистецтва.</p> <p>Засоби виразності графіки: лінія, крапка, штрих, пляма, тон.</p> <p>Види графіки за змістом: оригінальна (вільна) та друківана (тиражна).</p> <p>Види рисунку за технікою виконання (лінійний, силуетний, тоновий). Лінійний рисунок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Силуетний рисунок. Тоновий рисунок.</p> <p>Види ліній (за напрямком, товщиною, формою, довжиною). Передача глибини простору на площині. Лінія горизонту (лінія зору).</p> <p>Види графіки за призначенням: станкова, книжкова, прикладна (промислова), плакат. Книжкова графіка та її призначення. Художній шрифт. Буквиця.</p> <p>Прикладна (промислова) графіка та її призначення.</p> <p>Комп'ютерна графіка.</p> <p>Види комп'ютерної графіки.</p> <p>Друківана (тиражна)</p>	<p>Аналіз, інтерпретація графічних творів відомих художників України та світу.</p> <p>Участь у колективних інтегрованих проєктах з виявом умінь працювати в команді, ініціативності, креативного мислення.</p> <p>Створення композицій відповідно до видів графіки за допомогою різних графічних інструментів та матеріалів.</p> <p>Застосування графічних редакторів для створення художніх композицій, цифрових технологій для створення презентацій.</p> <p>Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, фото-тощо) з усвідомленням норм авторського права та естетичного потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій.</p>
---	--	---

<p>2.1.1]; передає об'єм предметів засобами тону [6 МІО 2.1.1]; дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1]; створює графічні зображення у процесі експериментування з лініями з метою передачі плановості [6 МІО 2.2.1]; добирає відомі способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо/відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження [6 МІО 4.1.1]; добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1]; висловлює власні судження про естетичну цінність графічних творів українських та світових художників [6 МІО 1.2.1]; аналізує власні графічні творчі роботи та роботи однолітків [6 МІО 3.1.1]; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>оригінальна (вільна) графіка, друкована (тиражна) графіка, лінійний рисунок, силуетний рисунок, тоновий рисунок, станкова</i></p>	<p>графіка та її види.</p>	
---	----------------------------	--

<p>графіка, книжкова графіка, плакат, прикладна (промислова) графіка, комп'ютерна графіка [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>		
<p>Розділ 3. Живопис як вид образотворчого мистецтва</p>		
<p>Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з живописом як видом образотворчого мистецтва, його видами, кольорознавством як наукою про колір, властивостями кольору; набуття ними навичок створення власних творів за допомогою живописних засобів виразності; участь в інтегрованих проєктах.</p>		
<p>Зміст розділу спрямований на усвідомлення естетичної цінності живописних творів українських та світових художників, стимулювання художньо-творчого самовираження учнів, набуттю ними досвіду застосування різних живописних технік, прийомів та матеріалів.</p>		
<p>пояснює живопис як вид образотворчого мистецтва [6 МІО 1.1.1]; називає засоби виразності живопису (колір, лінія, мазок, контраст, нюанс, колірна гама, колорит) і наводить приклади [6 МІО 1.1.1]; вільно користується (традиційними та сучасними) живописними інструментами та матеріалами під час художньо-творчої діяльності в різних живописних техніках [6 МІО 2.3.1]; спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1]; розрізняє види живопису [6 МІО 1.1.1]; використовує художню літературу для створення власних живописних творів [6 МІО 2.3.1]; добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого</p>	<p>Живопис як вид образотворчого мистецтва. Засоби виразності живопису (колір, лінія, мазок, контраст, нюанс, колірна гама, колорит). Кольорознавство як наука про колір. Колірний круг. Ахроматичні та хроматичні кольори. Монохромний живопис. Колір як об'єкт дослідження. Основні кольори, похідні кольори. Теплі, холодні кольори. Кольори та їх відтінки. Розбілення, затемнення кольору. Контраст та нюанс у живописі. Властивості кольору (колірний тон, світлота, насиченість). Асоціативне сприйняття кольору. Повітряна перспектива. Види живопису за призначенням</p>	<p>Аналіз, інтерпретація живописних творів відомих художників України та світу. Створення живописних композицій у різних кольорових гамах, за допомогою живописних технік Участь у колективних інтегрованих проєктах з виявом умінь працювати в команді, ініціативності, креативного мислення. Застосовування цифрових технологій для створення презентацій. Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, фото тощо) з усвідомленням норм авторського права та естетичного потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій.</p>

<p>завдання [6 МІО 4.1.1]; досліджує властивості кольорів та їх відтінків, емоційний вплив кольорів на людину [6 МІО 3.3.1], [6 МІО 3.4.1], [6 МІО 3.4.2]; визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про живопис [6 МІО 4.2.1]; усвідомлює властивості кольору (насиченість, світлота, колірний тон) [6 МІО 1.1.1]; виконує площинні живописні зображення [6 МІО 2.1.1]; відтворює красу навколишнього світу засобами живопису [6 МІО 2.3.1]; дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1]; уміє передавати плановість засобами живопису (повітряна перспектива) [6 МІО 2.1.1]; створює живописні зображення у процесі експериментування з кольорами, формою та виразними мазками [6 МІО 2.2.1]; висловлює судження, ціннісні ставлення до творів живопису українських та світових художників [6 МІО 1.2.1]; виконує завдання логічного спрямування; аналізує власні живописні творчі роботи та роботи однолітків [6 МІО 3.1.1]; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і</p>	<p>(станковий, монументальний, театральнo-декораційний, декоративний, мініатюра). Станковий живопис. Монументальний живопис та його види (фреска, мозаїка, вітраж, стінний розпис). Театральнo-декораційний живопис.</p>	
--	---	--

<p>словосполучення: <i>кольорознавство, колірний круг, ахроматичні кольори, хроматичні кольори, тепла кольорова гама, холодна кольорова гама, колорит, колірний тон, світлі кольори, темні кольори, нюансні кольори, контрастні кольори, станковий живопис, монументальний живопис, театральньо-декораційний живопис, повітряна перспектива</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>		
--	--	--

Розділ 4. Декоративно-прикладне мистецтво як вид образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з декоративно-прикладним мистецтвом як мистецтвом створення художніх виробів для практичного вжитку, його видами, засобами виразності; набуття навичок створення власних творів декоративно-прикладного мистецтва.

Зміст розділу спрямований на засвоєння учнями значення творів декоративно-прикладного мистецтва у формуванні та збереженні культурної спадщини України й світу, набуття досвіду використовувати різні техніки, прийоми та матеріали для реалізації творчого задуму в декоративних композиціях, ознайомлення з творами декоративно-прикладного мистецтва українських народних майстрів, виховання поваги до звичаїв і традицій українського народу.

<p>Здобувач освіти: пояснює декоративно-прикладне мистецтво як мистецтво створення традиційних художніх виробів для практичного вжитку [6 МІО 1.1.1]; використовує художню літературу для створення власних творів декоративно-прикладного мистецтва [6 МІО 2.3.1]; розрізняє різновиди українського декоративно-прикладного мистецтва [6 МІО 1.1.2]; визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела</p>	<p>Декоративно-прикладне мистецтво як вид образотворчого мистецтва. Види декоративно-прикладного мистецтва за матеріалами та технікою виконання (витинанка, вишивка, декоративний розпис, гончарство, писанкарство, плетіння, килимарство тощо). Засоби виразності декоративно-прикладного мистецтва: стилізація, декоративна форма, орнамент, композиційна будова</p>	<p>Створення декоративних композицій у різних техніках з урахуванням національних традицій. Застосовування цифрових технологій для створення презентацій. Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, фото тощо) з усвідомленням норм авторського права та естетичного потенціалу інформаційно-</p>
---	--	--

<p>інформації про декоративно-прикладне мистецтво [6 МІО 4.2.1];</p> <p>називає засоби виразності (стилізація, декоративна форма, орнамент, композиційна будова, ритм, символіка) і наводить приклади [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює стилізацію як умовне зображення об'єктів [6 МІО 1.1.2];</p> <p>стилізує природні форми (тварин, птахів, квітів) для створення декоративних композицій [6 МІО 2.1.1];</p> <p>створює орнаментальні композиції [6 МІО 2.1.1];</p> <p>застосовує різні техніки, прийоми та матеріали для реалізації творчого задуму в декоративних композиціях [6 МІО 2.1.1];</p> <p>дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1];</p> <p>висловлює власні судження про твори декоративно-прикладного мистецтва українських народних майстрів [6 МІО 1.1.2];</p> <p>виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації [6 МІО 4.3.1];</p> <p>розпізнає національні традиції та сучасні тенденції народного мистецтва [6 МІО 1.1.2];</p> <p>пропонує власні ідеї для творчості з урахуванням національних традицій та сучасних тенденцій, реалізує їх самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб [6 МІО</p>	<p>(симетрична, асиметрична), ритм, символіка).</p> <p>Петриківський розпис та його основні елементи.</p> <p>Витинанка.</p> <p>Народна іграшка.</p>	<p>комунікаційних технологій.</p>
---	---	-----------------------------------

2.3.1];

усвідомлює значення творів декоративно-прикладного мистецтва у формуванні та збереженні культурної спадщини України й світу [6 МІО 1.2.1];

орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю [6 МІО 1.1.2];

розпізнає власні емоції й почуття від сприймання мистецьких творів і вербалізує їх; визначає й описує власні мистецькі вподобання [6 МІО 3.4.1];

використовує елементи українського народного мистецтва в художній творчості [6 МІО 2.1.2];

аналізує власні твори декоративно-прикладного мистецтва та твори однолітків [6 МІО 3.1.1];

бере участь в мистецьких і дослідницьких проектах [6 МІО 3.3.1];

виконує завдання логічного спрямування;

презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум [6 МІО 3.2.1];

доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: *стилізація, орнамент, ритм, витинанка, народна іграшка, декоративний розпис, петриківський розпис* [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.1.2], [6 МІО 1.2.1].

Розділ 5. Скульптура як вид образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти зі скульптурою як видом образотворчого мистецтва, її видами, забезпечення художньо-творчого самовираження учнів.

Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями особливостей створення художніх

образів, композицій з різних пластичних матеріалів; стимулювання їхнього пошуку оригінальних композиційних рішень, розвиток тактильних і кінестетичних відчуттів під час створення пластичних композицій, набуття досвіду застосування засобів виразності скульптури, способів та прийомів ліплення з різних пластичних матеріалів.

<p>пояснює скульптуру як вид образотворчого мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>називає засоби виразності скульптури (об'єм, фактура, колір, силует) і наводить приклади [6 МІО 1.1.1];</p> <p>розрізняє види скульптури [6 МІО 1.1.1];</p> <p>досліджує зв'язок творів дрібної пластики з народними віруваннями [6 МІО 3.3.1];</p> <p>описує інструменти та матеріали скульптора;</p> <p>використовує художню літературу для створення власних скульптурних творів [6 МІО 2.3.1];</p> <p>досліджує засоби виразності скульптури [6 МІО 3.3.1];</p> <p>добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про скульптуру [6 МІО 4.2.1];</p> <p>спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування;</p> <p>створює художні образи, композиції з різних пластичних матеріалів (кругла скульптура,</p>	<p>Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Види скульптури (кругла, площинна). Засоби виразності скульптури (об'єм, фактура, колір, силует).</p> <p>Види композиції в скульптурі.</p> <p>Види рельєфу в скульптурі (барельєф, горельєф, контррельєф).</p> <p>Види скульптури за призначенням: монументальна, монументально-декоративна станкова, дрібна пластика (скульптура малих форм).</p>	<p>Аналіз, інтерпретація скульптурних творів відомих скульпторів України та світу.</p> <p>Створення композицій з пластичних та природних матеріалів різними способами та прийомами ліплення.</p> <p>Застосовування цифрових технологій для створення презентацій.</p> <p>Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, фото-тощо) з усвідомленням норм авторського права та естетичного потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій.</p>
--	---	---

<p>рельєф) [6 МІО 2.1.1]; застосовує різні техніки, прийоми та матеріали для реалізації творчого задуму в скульптурних композиціях [6 МІО 2.1.1]; створює пластичні зображення у процесі експериментування з готовими природними формами [6 МІО 2.2.1]; дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1]; висловлює власні судження про скульптурні твори українських та світових скульпторів [6 МІО 1.2.1]; аналізує власні скульптурні твори та твори однолітків [6 МІО 3.1.1]; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>кругла скульптура, площинна скульптура (рельєф), барельєф, горельєф, контррельєф, об'єм, фактура, монументальна скульптура, станкова скульптура, дрібна пластика або скульптура малих форм</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>		
--	--	--

Розділ 6. Узасмозв'язок видів мистецтва й науки

Мета розділу: ознайомлення здобувачів освіти зі спільними для образотворчого та музичного мистецтв засобами виразності, особливостями взаємодії образотворчого мистецтва з архітектурою, театральним мистецтвом, кіномистецтвом, літературою, природничими науками; здійснення аналізу, інтерпретації і порівняння творів різних видів мистецтва; висловлення власних емоційних вражень, формування ціннісних ставлень, спонукання до формулювання критичних суджень щодо художніх творів.

Зміст розділу спрямований на усвідомлення учнями взаємозв'язку образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтв (архітектурою, музичним мистецтвом, театральним мистецтвом, кіномистецтвом, літературою) та з природничими науками; засвоєння особливостей експозиції як систематизованого розміщення експонатів на виставці, набуття досвіду організації експозицій власних художніх творів.

<p>пояснює взаємозв'язок образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва (архітектурою, музичним мистецтвом, театральним мистецтвом, кіномистецтвом, літературою) та природничими науками [6 МІО 1.2.2];</p> <p>розрізняє особливості різних видів мистецтв [6 МІО 1.1.1];</p> <p>добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування;</p> <p>створює образотворчі композиції, які демонструють взаємозв'язок між різними видами мистецтв, образотворчим мистецтвом та природничими науками [6 МІО 2.1.1], [6 МІО 1.2.2];</p> <p>імпровізує, поєднує засоби музики та візуального ряду [6 МІО 2.2.1-1];</p> <p>застосовує відповідні засоби виразності, матеріали, художні техніки для створення композицій [6 МІО 2.1.1];</p> <p>дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1];</p> <p>висловлює власні судження про синтез різних видів мистецтва [6 МІО 1.2.1];</p> <p>виявляє значення роботи</p>	<p>Узаємозв'язок архітектури з видами образотворчого мистецтва. Властивості архітектурних споруд (міцність, корисність, краса).</p> <p>Види архітектури (об'ємна, містобудівельна, ландшафтна).</p> <p>Види архітектури за призначенням (житлова, громадська, культова, промислова).</p> <p>Узаємодія образотворчого та музичного мистецтв. Спільні засоби виразності в образотворчому та музичному мистецтвах.</p> <p>Узаємодія образотворчого та театрального мистецтв. Театр ляльок. Види ляльок.</p> <p>Узаємодія образотворчого мистецтва та кіно.</p> <p>Узаємодія образотворчого мистецтва та літератури.</p> <p>Узаємодія образотворчого мистецтва та природничих наук.</p> <p>Експерсія до художнього музею, картинної галереї чи виставки.</p>	<p>Аналіз, інтерпретація і порівняння творів різних видів мистецтва з дотриманням відповідної термінології та норм літературної мови.</p> <p>Участь у дискусіях щодо мистецтва, висловлювання власних емоційних вражень, ціннісних ставлень та критичних суджень щодо художніх творів.</p> <p>Використання медіа для художньо-творчого самовираження, здійснення віртуальних екскурсій у зарубіжні та вітчизняні музеї.</p> <p>Застосовування цифрових технологій для створення презентацій.</p> <p>Пошук і використання художніх матеріалів різної природи (текстових, ілюстративних, фото-тощо) з усвідомленням норм авторського права та естетичного потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Створення композицій, які демонструють взаємозв'язок образотворчого</p>
---	--	---

<p>художника в театральному мистецтві та кіно [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб джерела інформації про мистецтво із застосуванням цифрових технологій [6 МІО 4.2.1];</p> <p>оцінює власні досягнення за спільно визначеними критеріями; пояснює своє право на самовираження [6 МІО 3.1.1];</p> <p>висловлює своє емоційне ставлення до творів мистецтва [6 МІО 3.4.1];</p> <p>бере участь в обговоренні творів мистецтва, мистецьких і дослідницьких проєктах [6 МІО 3.3.1];</p> <p>долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі [6 МІО 3.3.1];</p> <p>цитує твір, покликаючись на автора [6 МІО 4.3.2];</p> <p>виявляє розуміння експозиції, як систематизованого розміщення експонатів на виставці [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 3.3.1];</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>архітектура, об'ємна архітектура, містобудівельна архітектура, ландшафтна архітектура, житлова архітектура, культова архітектура, громадська архітектура, промислова архітектура, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, кіномистецтво, театральне мистецтво,</i></p>	<p>Експозиція творів образотворчого мистецтва.</p>	<p>3</p> <p>мистецтва архітектурою, музичним мистецтвом, театральним мистецтвом, кіномистецтвом, літературою, організація експозиції.</p>
--	--	---

експозиція [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].		
---	--	--

6 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Жанрове розмаїття		
<p>Мета розділу: з'ясування специфіки жанрово-видової структури образотворчого мистецтва, історії виникнення жанрів образотворчого мистецтва; засвоєння особливостей засобів художньої виразності різних видів образотворчого мистецтва; дослідження новаторства в образотворчому мистецтві; аналіз мистецьких творів, вивчення творчості художників України та світу.</p>		
<p>Зміст розділу спрямований на усвідомлення здобувачами освіти жанрового розмаїття образотворчого мистецтва, з'ясування ними ролі новаторства в образотворчому мистецтві, ознайомлення з абстракціонізмом як новим напрямом у мистецтві; набуття досвіду створювати образи об'єктів довкілля з використанням різних художніх технік та матеріалів.</p>		
<p>пояснює образотворче мистецтво як візуальне мистецтво створення художніх образів за допомогою ліній, кольорів, форм та наводить приклади [6 МІО 1.1.1];</p> <p>розпізнає базові засоби художньої виразності різних видів мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>досліджує жанрове розмаїття образотворчого мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>досліджує новаторство в образотворчому мистецтві [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює абстракціонізм як новий напрям у мистецтві [6 МІО 1.1.1];</p> <p>наводить приклади творів різних жанрів образотворчого мистецтва [6 МІО 1.1.1];</p> <p>з'ясовує специфіку жанрів образотворчого мистецтва (пейзаж, портрет, натюрморт, анімалістичний, побутовий,</p>	<p>Жанри образотворчого мистецтва та історія їх виникнення.</p> <p>Новаторство в образотворчому мистецтві.</p> <p>Абстракціонізм.</p> <p>Абстрактна композиція.</p> <p>Історія виникнення пейзажного, портретного, анімалістичного, побутового, історичного, батального, біблійного, міфологічного жанрів та натюрморту.</p>	<p>Створення образів об'єктів довкілля з використанням різних художніх технік та матеріалів.</p> <p>Аналіз, інтерпретація і порівняння творів різних видів і жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, вираження власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, формулювання критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p> <p>Застосовування цифрових технологій для створення презентацій.</p>

історичний, батальний, біблійний, міфологічний жанри) [6 МІО 1.1.1];

виконує завдання логічного спрямування;

здійснює опис, аналіз-інтерпретацію мистецьких творів [6 МІО 1.2.1];

визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про жанри образотворче мистецтво [6 МІО 4.2.1];

сприймає твори різних жанрів мистецтва, інтерпретує твори вербально й залучає невербальні засоби [6 МІО 1.2.1];

висловлює своє емоційне ставлення (образотворчими та мовленнєвими засобами) до творів образотворчого мистецтва [6 МІО 3.4.1];

встановлює зв'язки між видами мистецтва, мистецтвом і життям [6 МІО 1.2.2];

обирає способи/засоби творення художніх образів у різних жанрах образотворчого мистецтва для самовираження [6 МІО 2.1.1];

доцільно використовує в мовленні словосполучення: *пейзаж, натюрморт, портрет, анімалістичний жанр, побутовий жанр, історичний жанр, батальний жанр, біблійний жанр, міфологічний жанр, новаторство, абстракціонізм, абстрактна композиція* [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].

Розділ 2. Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з пейзажем як жанром образотворчого мистецтва, його видами, законами композиції; із творчістю митців пейзажного жанру; формування навичок зображувати пейзажи за допомогою графічних та живописних засобів виразності в різних художніх техніках; умінь аналізувати та порівнювати пейзажи, вивчення творчості художників-пейзажистів України та світу; участь у дослідженнях та інтегрованих проєктах.

Зміст розділу спрямований на усвідомлення учнями особливостей пейзажного жанру та його видів, засвоєння основних законів і правил композиції, послідовності зображення пейзажу, усвідомлення естетичної цінності творів художників-пейзажистів України та світу, забезпечення художньо-творчого самовираження учнів, набуттю досвіду застосовувати закони лінійної та повітряної перспективи, різні графічні та живописні техніки у власних композиціях, аналізувати власну творчість за колективно визначеними критеріями.

<p>пояснює особливості пейзажного жанру; види пейзажів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює послідовність зображення краєвиду [6 МІО 1.1.1];</p> <p>розрізняє закони лінійної та повітряної перспективи [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює, що композиція – це побудова/розташування об'єктів на витворі мистецтва з урахуванням їх розміру та зв'язків між ними у просторі [6 МІО 2.1.1];</p> <p>спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1];</p> <p>використовує результати спостережень для створення пейзажів в різних художніх техніках [6 МІО 2.3.1];</p> <p>обирає способи/засоби творення художніх образів у різних жанрах образотворчого мистецтва для самовираження [6 МІО 2.1.1];</p>	<p>Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва. Види пейзажів.</p> <p>Пейзаж у графіці.</p> <p>Пейзаж у живописі.</p> <p>Пейзаж у декоративно-прикладному мистецтві.</p> <p>Закони лінійної та повітряної перспективи.</p> <p>Послідовність зображення краєвиду.</p> <p>Митці пейзажного жанру.</p>	<p>Створення реалістичних та фантастичних образів природи за допомогою різних художніх технік та матеріалів.</p> <p>Аналіз, інтерпретація і порівняння пейзажів відомих художників України та світу.</p> <p>Участь у колективних та індивідуальних дослідженнях, інтегрованих проєктах, виявлення ініціативності, креативності.</p> <p>Застосовування цифрових технологій для створення презентацій.</p>
---	---	--

передає простір засобами лінійної та повітряної перспективи [6 МІО 2.1.1];

виконує завдання логічного спрямування;

створює живописні зображення у процесі експериментування з кольорами, формою та виразними мазками [6 МІО 2.2.1];

використовує художню літературу для створення власних пейзажів [6 МІО 2.3.1];

визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про пейзаж як жанр образотворчого мистецтва, його види, митців пейзажного жанру [6 МІО 4.2.1];

добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];

виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2];

застосовує різні техніки, прийоми та матеріали для реалізації творчого задуму [6 МІО 2.1.1];

дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1];

зображує пейзажі в таких видах образотворчого

мистецтва, як живопис та графіка [6 МІО 2.1.1];
дотримується послідовності зображення пейзажу [6 МІО 2.1.1];
виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації [6 МІО 4.3.1];
сприймає твори пейзажного жанру, інтерпретує твори вербально й залучає невербальні засоби [6 МІО 1.2.1];
розпізнає власні емоції й почуття від сприймання мистецьких творів і вербалізує їх; визначає й описує власні мистецькі вподобання [6 МІО 3.4.1];
висловлює власні судження про естетичну цінність творів українських та світових художників [6 МІО 1.2.1];
презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум [6 МІО 3.2.1];
характеризує власну творчість за колективно визначеними критеріями [6 МІО 3.1.1];
аналізує роботи однолітків [6 МІО 3.1.1];
оцінює власні успіхи й досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1];
презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1];
доцільно використовує в

мовленні слова і словосполучення: пейзаж, сільський пейзаж, архітектурний пейзаж, морський пейзаж, індустріальний пейзаж, гірський пейзаж, фантастичний пейзаж, декоративний пейзаж [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].		
---	--	--

Розділ 3. Портрет як жанр образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з портретом як видом образотворчого мистецтва, його видами, творчістю митців портретного жанру України та світу, будовою та пропорційними особливостями голови та фігури людини, зображенням фігури людини в статиці та динаміці.

Зміст розділу спрямований на усвідомлення учнями особливостей портретного жанру та його видів, естетичної цінності творів художників-портретистів України та світу, забезпечення художньо-творчого самовираження учнів, набуття вмінь побудови плечового та погрудного портрету з урахуванням пропорцій обличчя людини та зображення портрету на повний зріст з урахуванням пропорцій фігури людини, створення дружніх шаржів, аналізувати власну творчість за колективно визначеними критеріями.

<p>пояснює особливості портретного жанру; види портретів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює послідовність зображення портрету [6 МІО 1.1.1];</p> <p>визначає елементарну будову та пропорційні співвідношення голови та фігури людини [6 МІО 1.1.1];</p> <p>використовує результати власних спостережень для створення портретів [6 МІО 2.3.1];</p> <p>обирає способи/засоби творення портретів [6 МІО 2.1.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про портрет як жанр образотворчого мистецтва, його види, митців</p>	<p>Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Види портретів.</p> <p>Портрет у графіці, живописі, скульптурі та декоративно-прикладному мистецтві.</p> <p>Побудова та пропорційні співвідношення голови людини. Погрудний портрет.</p> <p>Пропорції фігури людини. Портрет людини в повний зріст.</p> <p>Зображення фігури людини в статиці та динаміці.</p> <p>Створення дружніх шаржів.</p> <p>Митці портретного жанру.</p>	<p>Створення образу людини на площині. Відтворення міміки, емоційного стану людини. Зображення фігури людини в статиці та динаміці.</p> <p>Аналіз, інтерпретація і порівняння портретів відомих художників України та світу.</p> <p>Участь у колективних та індивідуальних дослідженнях, інтегрованих проєктах, виявлення ініціативності, креативності.</p>
--	--	---

портретного жанру [6 МІО 4.2.1];

виконує завдання логічного спрямування;

застосовує різні техніки, прийоми та матеріали для реалізації творчого задуму [6 МІО 2.1.1];

дотримується послідовності зображення портрету [6 МІО 2.1.1];

зображує портрети в різних видах образотворчого мистецтва [6 МІО 2.1.1];

створює образи людини на площині та в об'ємі [6 МІО 2.1.1];

зображує фігуру людини у статиці та динаміці [6 МІО 2.1.1];

відтворює міміку, емоційні стани людини;

застосовує художні прийоми для створення шаржів [6 МІО 2.1.1];

виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2];

добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];

висловлює власні судження про естетичну цінність творів українських та світових художників [6 МІО 1.2.1];

виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої

<p>комунікації [6 МІО 4.3.1]; сприймає твори портретного жанру, інтерпретує твори вербально й залучає невербальні засоби [6 МІО 1.2.1]; розпізнає власні емоції й почуття від сприймання мистецьких творів і вербалізує їх; визначає й описує власні мистецькі вподобання [6 МІО 3.4.1]; аналізує роботи однолітків [6 МІО 3.1.1]; оцінює власні успіхи й досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1]; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>парадний портрет, камерний портрет, костюмований портрет, історичний портрет, автопортрет; погрудний портрет, портрет у повний зріст, дружній шарж, пропорції, статика, динаміка</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>		
--	--	--

Розділ 4. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з натюрмортом як жанром образотворчого мистецтва, його видами, основними законами та правилами композиції; набуття досвіду створення натюрмортів засобами різних видів образотворчого мистецтва; аналізувати та порівнювати натюрморти, вивчення творчості художників України та світу, які малювали натюрморти; участь у дослідженнях та інтегрованих проектах.

Зміст розділу спрямований на усвідомлення учнями особливостей натюрморту як жанру образотворчого мистецтва та його видів, послідовності зображення

натюрморту; естетичної цінності натюрмортів українських та світових художників, забезпечення художньо-творчого самовираження учнів, формування вміння аналізувати власні твори та твори однолітків.

пояснює особливості натюрморту як жанру образотворчого мистецтва; види натюрмортів [6 МІО 1.1.1];
 пояснює послідовність зображення натюрморту [6 МІО 1.1.1];
 вирізняє основні закони та правила композиції, використовує їх у практичній діяльності [6 МІО 2.1.1];
 добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];
 виконує пошукові ескізи варіантів композиції натюрморту [6 МІО 2.1.1];
 дотримується послідовності зображення натюрморту [6 МІО 2.1.1];
 дотримується основних законів та правил композиції [6 МІО 2.1.1];
 зображує натюрморти в різних видах образотворчого мистецтва [6 МІО 2.1.1];
 висловлює судження, ціннісні ставлення до творів живопису українських та світових художників [6 МІО 1.2.1];
 виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2];

Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Види натюрмортів.
 Натюрморт у графіці, живописі, скульптурі, декоративно-прикладному мистецтві.
 Закони композиції в натюрморті.
 Послідовність зображення натюрморту.
 Митці натюрморту.

Створення натюрмортів засобами різних видів образотворчого мистецтва з урахуванням правил та законів композиції.
 Аналіз, інтерпретація і порівняння натюрмортів відомих художників України та світу.
 Участь у колективних та індивідуальних дослідженнях, інтегрованих проєктах, виявлення ініціативності, креативності.

<p>аналізує роботи однолітків [6 МІО 3.1.1]; виконує завдання логічного спрямування; оцінює власні успіхи й досягнення, зауважує помилки й частково самостійно виправляє їх [6 МІО 3.1.1]; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>сюжетно-тематичний натюрморт, навчальний натюрморт, навчально-творчий натюрморт, творчий натюрморт</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>		
--	--	--

Розділ 5. Анімалістика як жанр образотворчого мистецтва

Мета розділу: подальше ознайомлення здобувачів освіти з анімалістикою як жанром образотворчого мистецтва, анімалістикою в графіці, живописі, декоративно-прикладному мистецтві, вивчення творчості художників-анімалістів України та світу. Зміст розділу зорієнтований на засвоєння учнями особливостей побудови тварин, послідовності їх зображення, створення художніх образів тварин на площині та в об'ємі, у статиці та динаміці, усвідомлення естетичної цінності анімалістичних творів українських і світових художників, забезпечення художньо-творчого самовираження учнів, розвиток уміння спостерігати за довкіллям, фіксувати (фото, відео, замальовки тощо) і презентувати власні спостереження, аналізувати свої твори і твори однолітків.

<p>пояснює особливості анімалістичного жанру, елементарну будову тварин [6 МІО 1.1.1]; пояснює послідовність зображення тварин [6 МІО 1.1.1]; використовує художню літературу для створення власних скульптурних творів [6 МІО 2.3.1]; добирає з допомогою</p>	<p>Анімалістика як жанр образотворчого мистецтва. Анімалістика в графіці, живописі, скульптурі та декоративно-прикладному мистецтві. Особливості побудови тварин. Послідовність зображення фігур тварин. Особливості створення художніх образів тварин</p>	<p>Спостереження за довкіллям, фіксація (фото, відео, замальовки тощо) і їхня презентація. Створення художніх образів тварин на площині та в об'ємі, у статиці та динаміці. Аналіз, інтерпретація і порівняння анімалістичних творів відомих художників</p>
---	---	---

<p>вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];</p> <p>визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про анімалістику [6 МІО 4.2.1];</p> <p>спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує власні спостереження [6 МІО 2.3.1];</p> <p>виконує завдання логічного спрямування;</p> <p>створює художні образи тварин на площині та об'ємі, у статиці та динаміці [6 МІО 2.1.1];</p> <p>висловлює власні судження про твори анімалістичного жанру українських та світових митців [6 МІО 1.2.1];</p> <p>аналізує роботи однолітків [6 МІО 3.1.1];</p> <p>виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2];</p> <p>презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1];</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>анімалістка, кругла скульптура, дрібна пластика,</i></p>	<p>на площині та в об'ємі, у статиці та динаміці.</p>	<p>України та світу.</p>
---	---	--------------------------

<p>стилізація, кераміка [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1]</p>		
<p>Розділ 6. Побутовий, історичний та батальний, біблійний та міфологічний жанри в образотворчому мистецтві</p>		
<p>Мета розділу: ознайомлення здобувачів освіти з особливостями побутового, історичного, міфологічного, біблійного, батального жанрів, роллю образотворчого мистецтва як засобу збереження історичної пам'яті людства; участь у колективних інтегрованих проєктах.</p>		
<p>Зміст розділу спрямований на усвідомлення учнями естетичної цінності творів побутового, історичного, міфологічного, біблійного, батального жанрів художників України та світу, особливостей поєднання жанрів; набуття ними досвіду створення сюжетно-тематичних композицій у побутовому, історичному, біблійному, міфологічному жанрах, зображення інтер'єру, аналізувати власні твори та твори однолітків.</p>		
<p>пояснює особливості побутового історичного, міфологічного, біблійного, батального жанрів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює особливості поєднання жанрів [6 МІО 1.1.1];</p> <p>пояснює особливості зображення інтер'єру [6 МІО 1.1.1];</p> <p>уміє виділяти композиційний центр у сюжетно-тематичній композиції [6 МІО 2.1.1];</p> <p>використовує різні техніки для створення сюжетно-тематичних композицій в побутовому, історичному, батальному, біблійному, міфологічному жанрах [6 МІО 2.1.1];</p> <p>відтворює сцени з повсякденного життя людей у сюжетно-тематичних композиціях [6 МІО 2.1.1];</p> <p>застосовує різні техніки та матеріали у процесі виконання творчих робіт [6 МІО 2.1.1];</p> <p>добирає з допомогою</p>	<p>Побутовий, історичний і батальний, біблійний та міфологічний жанри в образотворчому мистецтві.</p> <p>Поєднання жанрів.</p> <p>Роль образотворчого мистецтва як засобу збереження історичної пам'яті людства.</p> <p>Особливості зображення інтер'єру (кутова та фронтальна перспектива на елементарному рівні).</p> <p>Сцени з повсякденного життя людей у сюжетно-тематичних композиціях.</p> <p>Особливості побутового, історичного, батального, біблійного та міфологічного жанрів.</p> <p>Митці побутового, історичного, батального, біблійного та міфологічного жанрів.</p>	<p>Аналіз, інтерпретація і порівняння творів історичного, батального, біблійного та міфологічного жанрів відомих художників України та світу.</p> <p>Створення сюжетно-тематичних композицій у побутовому, історичному, біблійному, міфологічному жанрах.</p> <p>Участь у колективних інтегрованих проєктах, виявлення ініціативності, креативності.</p> <p>Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p> <p>Застосовування цифрових технологій для створення презентацій.</p>

вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання [6 МІО 4.1.1];

визначає з допомогою вчителя чи інших осіб джерела інформації про мистецтво із застосуванням цифрових технологій [6 МІО 4.2.1];

встановлює зв'язки між видами мистецтва, мистецтвом і життям [6 МІО 1.2.2];

виявляє відповідальність щодо дотримання авторського права в процесі художньої комунікації [6 МІО 4.3.1];

оцінює власні досягнення за спільно визначеними критеріями; пояснює своє право на самовираження [6 МІО 3.1.1];

висловлює судження щодо творів мистецтва вітчизняного і світового значення [6 МІО 1.2.1];

висловлює своє емоційне ставлення до творів мистецтва [6 МІО 3.4.1];

виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2];

висловлює ціннісні ставлення щодо творів образотворчого мистецтва, які відображають життя та побут різних верств населення минулого й сучасності [6 МІО 1.2.1];

<p>виконує завдання логічного спрямування; презентує результати власної творчості публічно, пояснює свій задум, за потреби може докладно його описати [6 МІО 3.2.1]; бере участь в обговоренні творів мистецтва, мистецьких і дослідницьких проєктах [6 МІО 3.3.1]; долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі [6 МІО 3.3.1]; цитує твір, покликаючись на автора [6 МІО 4.3.2]; бере участь в мистецьких проєктах [6 МІО 3.3.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>побутовий жанр, історичний жанр, батальний жанр, біблійний жанр, міфологічний жанр, інтер'єр, кутова перспектива, фронтальна перспектива, сюжетно-тематична композиція</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1]</p>		
---	--	--

Розділ 7. Музеї образотворчого мистецтва

Мета розділу: продовжувати ознайомлювати здобувачів освіти з музеями образотворчого мистецтва, художніми музеями, особливостями організації експозиції творів відомих митців України та світу, тематичних виставок власних творів.

Зміст розділу зорієнтований на усвідомлення учнями естетичної цінності творів відомих митців України та світу, усвідомлення особливостей експозиції як систематизованого розміщення експонатів на виставці; формування вмінь здобувачів освіти здійснювати аналіз, інтерпретацію творів образотворчого мистецтва, виконання робіт у різних жанрах, навичок аналізувати власні твори та твори однолітків.

<p>здійснює інтерпретацію творів образотворчого мистецтва різних жанрів [6 МІО 1.2.1]; виконує творчі роботи в</p>	<p>Музеї образотворчого мистецтва. Твори образотворчого мистецтва та їх експозиція. Художня</p>	<p>Створення тематичних виставок учнівських творів, організація експозицій репродукцій картин відомих митців.</p>
---	--	---

<p>різних жанрах образотворчого мистецтва [6 МІО 2.1.1]; виявляє розуміння експозиції як систематизованого розміщення експонатів на виставці [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 3.3.1]; висловлює судження щодо творів мистецтва вітчизняного і світового значення [6 МІО 1.2.1]; виражає свої почуття й емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні [6 МІО 3.4.2]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>експозиція, художня виставка, музей образотворчого мистецтва, художній музей</i> [6 МІО 1.1.1], [6 МІО 1.2.1].</p>	<p>виставка.</p>	<p>Використання медіа (аудіо-, відео- тощо) для художньо-творчого самовираження, здійснення мистецьких віртуальних подорожей. Аналіз, інтерпретація і порівняння творів образотворчого мистецтва різних жанрів. Участь у дискусіях з мистецьких тем, висловлення власних мистецьких уподобань, емоційних ставлень, критичних суджень, аргументація думок і оцінок із дотриманням норм літературної мови.</p>
--	------------------	--

Технологічна освітня галузь

Концентр «Технології»

Мета концентру «Технології»: реалізація творчого потенціалу учнів, формування критичного й технічного мислення; готовності до зміни довкілля засобами сучасних технологій і дизайну без заподіяння йому шкоди; здатності до підприємливості й інноваційної діяльності, партнерської взаємодії; використання техніки й технологій для самозарадності, культурного й національного самовираження. Окреслена мета досягається під час організації проєктної діяльності, у процесі якої уможлиблюється формування в учнів здатності до самонавчання й саморозвитку, умінь планувати й утілювати заплановане й реалізувати його.

Концентр «Технології» спрямований на формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проєктування і технологій у розвитку суспільства; ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними й перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом; формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва; набуття учнями досвіду виконання технологічної діяльності, партнерської взаємодії і формування ціннісних ставлень до трудових традицій; розвиток технологічних умінь і навичок учнів; усвідомлення ними ролі технологій як практичного втілення наукових знань; реалізація здібностей та інтересів учнів у галузі технологічної діяльності; створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня та учениці; оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівень сформованості ключових компетентностей і наскрізних умінь.

Поступове й системне набуття учнями технологічного досвіду здійснюється в тісному зв'язку таких видів діяльності: **художньо-творче самовираження** (опанування графічних і технологічних прийомів, декоративних технік, ознайомлення з основами композиції, кольорознавства, матеріалознавства тощо); **пізнання технологій** (формування в учнів техніко-технологічних знань і навичок користування інструментами з метою застосування цих знань на практиці, засвоєння різних видів обробки матеріалів, технік декоративно-ужиткового мистецтва через практичну діяльність, засвоєння відповідної технологічної термінології); **комунікація через технологічну діяльність** (усвідомлення здобувачами освіти своїх практичних можливостей, оцінювання власних проєктів, уміння презентувати себе і свої досягнення); **формування та розвиток проєктно-технологічної компетентності** для реалізації творчого потенціалу учнів та їхньої соціалізації в суспільстві.

Концентр «Технології» в 5 класі складається з п'яти розділів: «Ефективне використання техніки й матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу», «Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших людей», «Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності», «Декоративно-ужиткове мистецтво як один із видів художньої діяльності», «Узаємозв'язок технологій, мистецтва та науки».

Концентр «Технології» в 6 класі складається з чотирьох розділів: «Ефективне

використання техніки й матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу», «Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших людей», «Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності», «Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва».

Ураховуючи засади академічної доброчесності, можливості матеріально-технічного забезпечення закладу освіти, беручи до уваги гендерну рівність здобувачів освіти, учитель/вчителька можуть вносити зміни в змістове наповнення визначених розділів, визначати послідовність їхнього впровадження, а також інтегрувати між собою.

Орієнтовний перелік об'єктів проектно-технологічної діяльності учнів подано в Прикінцевій частині програми. Рекомендовано в 5 класі виконати від 4 до 6 проєктів, а в 6 класі – від 6 до 10. Пропонований перелік має рекомендаційний характер і може бути змінений залежно від запитів, потреб і можливостей учасників освітнього процесу.

5 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
<p align="center">Розділ 1. Ефективне використання техніки й матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу</p>		
<p>Мета: навчити і спонукати здобувачів освіти ефективно використовувати техніку і матеріали для виготовлення виробів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу.</p>		
<p>Зміст розділу передбачає ознайомлення здобувачів освіти з основними видами технологічної діяльності в побуті, способами технологічної обробки матеріалів; вивчення властивостей матеріалів; набуття досвіду використання технологічних прийомів для виготовлення проєктованих виробів.</p>		
<p>Здобувач освіти: оцінює користь і безпеку технічного прогресу для навколишнього середовища [6 ТЕО 3.1.1]; осмислено наводить приклади глобалізаційних процесів, які докорінно змінили світ у ХХІ столітті [6 ТЕО 3.1.1]; обговорює і прогнозує ймовірний розвиток технологій у різних галузях діяльності людини [6 ТЕО 3.1.1]; пояснює за допомогою</p>	<p>Вступ. Правила внутрішнього розпорядку в навчальній майстерні. Елементи технологічної діяльності. Основні види технологічної діяльності в побуті. Ефективне використання техніки й матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу. Способи технологічної обробки матеріалів. Розвиток технологій у різних сферах діяльності</p>	<p>Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку в навчальній майстерні; поняттям «проєктування»; елементами технологічної діяльності; основними видами технологічної діяльності в побуті; способами технологічної обробки матеріалів; видами техніки для виготовлення виробів на виробництві і в побуті. Вивчення етапів проєктування;</p>

<p>переконливих аргументів доцільність відмови людства від використання одноразових виробів із синтетичних та інших шкідливих матеріалів, наводить власні приклади для ілюстрування своїх думок [6 ТЕО 3.1.1];</p> <p>визначає і класифікує види матеріалів за їхніми властивостями, зокрема для користі власного здоров'я й здоров'я інших осіб [6 ТЕО 3.1.2];</p> <p>розпізнає основні види конструкційних матеріалів за їхніми властивостями (технологічними, механічними, фізичними, гігієнічними) і прогнозує способи їх використання [6 ТЕО 3.1.2];</p> <p>із розумінням визначає цінність гігієнічних властивостей матеріалів натурального походження для здоров'я людини й поліпшення якості життя, наводить приклади таких матеріалів [6 ТЕО 3.1.2];</p> <p>створює екологічні виробу з урахуванням гігієнічних властивостей матеріалів, спираючись на здобуті знання з різних довідкових джерел [6 ТЕО 3.1.2];</p> <p>оперує інформацією про основні види матеріалів і техніки, визначає ситуації їх застосування [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>розрізняє достовірну і недостовірну інформацію</p>	<p>людини.</p> <p>Види конструкційних матеріалів за їхніми властивостями (технологічними, механічними, фізичними, гігієнічними).</p> <p>Вплив властивостей конструкційних матеріалів на здоров'я людини і довкілля.</p> <p>Поняття про проектування.</p> <p>Метод фантазування та його застосування.</p> <p>Планування роботи з виконання проекту.</p> <p>Особливості роботи з інформаційними джерелами.</p> <p>Вироби-аналоги.</p> <p>Банк ідей.</p> <p>Графічне зображення.</p> <p>Матеріали, інструменти для виконання роботи.</p> <p>Технологічна послідовність виготовлення виробу.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Орієнтовна вартість витрачених матеріалів.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>	<p>властивостей конструкційних матеріалів; способів технологічної обробки матеріалів.</p> <p>Використання екологічно чистих та безпечних матеріалів для виготовлення виробів; технологічних прийомів для виготовлення проєктованих виробів.</p> <p>Пошук інформації про проєкти та проектування.</p> <p>Визначення мети та завдань виконання проєкту.</p> <p>Вибір виробу. Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз.</p> <p>Використання методу фантазування під час створення ескізу майбутнього виробу, шаблонів, малюнків.</p> <p>Дослідження, визначення та порівняння матеріалів.</p> <p>Добір матеріалів та інструментів.</p> <p>Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу.</p> <p>Вибір технології обробки матеріалів.</p> <p>Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Складання послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Організація робочого місця.</p> <p>Дотримання безпечних прийомів роботи під час</p>
--	--	---

<p>про матеріали й техніку, звертаючись до першоджерел, доводить свою думку [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>аналізує інформацію про матеріали й техніку, моделює ситуації, коли потрібно буде ця інформація, розв'язує, спираючись на здобуте, практичні завдання [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>доцільно використовує в мовленні терміносполуки: <i>технічний прогрес, технологічна діяльність, конструкційні матеріали, гігієнічні властивості матеріалів, екологічний виріб, обробка.</i></p>		<p>виконання практичних робіт.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Економне використання матеріалів для виготовлення виробів.</p> <p>Оздоблення виробів.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Розрахунок орієнтовної вартості виробу.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>
---	--	--

Розділ 2. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших людей

Мета: навчити здобувачів освіти використовувати здобуті знання й навички для задоволення власних потреб і потреб інших людей.

Зміст розділу передбачає ознайомлення здобувачів освіти з елементами життєвого простору, основними стилями в різних сферах життєдіяльності людини, основними видами побутової техніки, посуду, столового інвентарю і столових приборів; видами торговельних мереж; вивчення правил безпечного користування побутовими електроприладами та правил столового етикету; виконання сервірування столу до відповідної події; правильне розташування предметів сервірування; розпізнавання найпростіших пошкоджень побутових електроприладів; дотримання правильної послідовності дій у разі виявлення пошкоджень чи несправності побутових електроприладів.

<p>Здобувач освіти:</p> <p>планує свою технологічну діяльність у побуті відповідно до власних/чужих потреб [6 ТЕО 4.1.1];</p> <p>називає власні/чужі потреби в організації побуту, визначені в результаті аналізу [6 ТЕО 4.1.1];</p> <p>аналізує власний досвід і</p>	<p>Елементи життєвого простору. Життєвий простір у творах відомих художників.</p> <p>Життєвий простір у різних сферах побутової діяльності (інтер'єр, одяг, харчування тощо).</p> <p>Основні стилі в різних сферах життєдіяльності людини.</p> <p>Побутова техніка.</p>	<p>Ознайомлення з елементами життєвого простору; основними стилями в різних сферах життєдіяльності людини; з основними видами побутової техніки; видами посуду, столового інвентарю і столових приборів; видами торговельних мереж.</p>
--	---	---

<p>можливості в побутовій діяльності [6 ТЕО 4.1.1];</p> <p>планує трудові дії для виконання побутових завдань самостійно або у співпраці з іншими особами [6 ТЕО 4.1.1];</p> <p>удосконалює власний/спільний життєвий простір у різних сферах побутової діяльності (інтер'єр, одяг, харчування тощо) [6 ТЕО 4.1.2];</p> <p>розрізняє й описує основні стилі в різних сферах життєдіяльності людини [6 ТЕО 4.1.2];</p> <p>оцінює споживацькі якості, естетичний вигляд і корисність для здоров'я обраного чи створеного виробу [6 ТЕО 4.1.2];</p> <p>здійснює проектно-технологічну діяльність стосовно розв'язання побутових проблем, самообслуговування [6 ТЕО 4.1.2];</p> <p>облаштовує або вдосконалює власний життєвий простір з урахуванням власних потреб/потреб інших осіб [6 ТЕО 4.1.2];</p> <p>аналізує поступ особистих інтересів [6 ТЕО 4.1.3];</p> <p>на основі самопізнання висновує, усвідомлює й формулює особисті інтереси [6 ТЕО 4.1.3];</p> <p>обирає продукти і товари за показниками якості, строків придатності, складу [6 СЗО 4.9.1-5]</p>	<p>Загальні правила користування побутовими електроприладами.</p> <p>Культура споживання їжі.</p> <p>Посуд.</p> <p>Столовий інвентар, столові прибори та їхнє призначення. Столовий етикет.</p> <p>Торговельні мережі.</p> <p>Маркування споживчих товарів.</p> <p>Термін придатності харчових продуктів.</p> <p>Планування роботи з виконання проекту.</p> <p>Способи пошуку інформаційних джерел.</p> <p>Визначення найкращих ознак у виробках-аналогах.</p> <p>Метод фантазування у створенні ескізу майбутнього виробу, шаблонів, малюнків.</p> <p>Основні та додаткові матеріали, інструменти для роботи.</p> <p>Робота над проектом.</p> <p>Презентація проекту.</p> <p>Оцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>	<p>Вивчення правил безпечного користування побутовими електроприладами; правил столового етикету.</p> <p>Розпізнавання найпростіших пошкоджень побутових електроприладів.</p> <p>Дотримання правильної послідовності дій у разі виявлення пошкоджень чи несправності побутових електроприладів.</p> <p>Використання знань для сервірування столу.</p> <p>Читання і розуміння інформації про товари.</p> <p>Добір мийних засобів та інструментів для прибирання.</p> <p>Пошук інформації про об'єкт проектування.</p> <p>Визначення мети та завдань виконання проекту.</p> <p>Визначення послідовності виконання проекту. Пошук виробів-аналогів.</p> <p>Використання методу фантазування під час створення ескізу майбутнього виробу, шаблонів, малюнків.</p> <p>Дослідження, визначення та порівняння матеріалів.</p> <p>Добір матеріалів та інструментів. Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу.</p> <p>Вибір технології обробки</p>
--	---	--

<p>правильно інтерпретує інформацію, наведену на маркувальних знаках, упаковках для безпечного і раціонального використання харчових і промислових продуктів [6 СЗО 4.9.1-6]</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова: <i>побут, життєвий простір, побутова діяльність, досвід, потреба, інтер'єр, одяг, харчування.</i></p>		<p>матеріалів. Складання послідовності виконання проєкту. Організація робочого місця.</p> <p>Дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання практичних робіт. Надання послуги (виявлення найпростіших пошкоджень побутових електроприладів, сервірування столу, прибирання житла).</p> <p>Виконання проєкту.</p> <p>Контроль якості виконання проєкту.</p> <p>Підготовка проєкту до презентації. Презентація проєкту.</p> <p>Оцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності .</p>
---	--	---

Розділ 3. Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності

Мета: навчити здобувачів втілювати задум у готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності.

Зміст розділу передбачає ознайомлення здобувачів освіти з етапами проєктування, вимогами до проєктованого виробу, техніка опрацювання інформаційних джерел, вимогами до якості виробу; використання методу фантазування для створення нових об'єктів; аналіз моделей-аналогів, визначення найкращих ознак; планування роботи з виконання проєкту; виготовлення виробу; презентацію виготовленого виробу.

<p>Здобувач освіти:</p> <p>організовує самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб роботу з виготовлення проєктованого виробу, дотримується етапів й виконує їх у визначеній послідовності [6 ТЕО 1.2.1];</p> <p>застосовує відомі й нові технології обробки різних матеріалів [6 ТЕО 1.2.2];</p> <p>розраховує час на</p>	<p>Застосування методу фантазування для проєктування нових виробів.</p> <p>Етапи проєктування.</p> <p>Вибір об'єкта проєктування.</p> <p>Вимоги до проєктованого виробу.</p> <p>Планування роботи з виконання проєкту.</p> <p>Техніка опрацювання інформаційних джерел.</p>	<p>Вибір теми, визначення завдань і мети виконання проєкту.</p> <p>Робота з інформаційними джерелами.</p> <p>Пошук інформації про проєкт.</p> <p>Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз.</p> <p>Складання вимог до проєктованого виробу.</p> <p>Використання методу фантазування під час</p>
--	---	--

<p>виконання технологічних операцій [6 ТЕО 1.2.3];</p> <p>оцінює ризики, пов'язані з виготовленням проєктованого виробу [6 ТЕО 1.2.4];</p> <p>демонструє в роботі під час виготовлення виробу належні особистісні якості [6 ТЕО 1.2.5];</p> <p>оцінює результати власної/спільної проєктно-технологічної діяльності на основі заданих критеріїв, усуває наслідки допущених помилок [6 ТЕО 1.3.1];</p> <p>презентує результати власної/ спільної проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.3.2].</p> <p>доцільно використовує в мовленні слова: проєкт, планування роботи з виконання проєкту, метод фантазування.</p>	<p>Вироби-аналоги.</p> <p>Визначення найкращих ознак у моделях-аналогах.</p> <p>Основні та додаткові матеріали, інструменти для роботи. Послідовність виготовлення виробу.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Розрахунок орієнтовної вартості витрачених матеріалів.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання і самооцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>	<p>створення ескізу майбутнього виробу, шаблонів, малюнків.</p> <p>Дослідження, визначення та порівняння матеріалів.</p> <p>Добір матеріалів для виготовлення виробу.</p> <p>Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу.</p> <p>Вибір технології обробки матеріалів.</p> <p>Добір інструментів та обладнання.</p> <p>Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Складання послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Організація робочого місця й дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання завдань.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Створення композиції для оздоблення виробу.</p> <p>Оздоблення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Розрахунок вартості виробу.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p> <p>Дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання технологічних</p>
--	---	---

		операцій.
Розділ 4. Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва		
<p>Мета: розширення уявлення здобувачів освіти про традиційні види й техніки декоративно-ужиткового мистецтва, спонукання до розкриття творчих здібностей учнів/учениць шляхом виготовлення і декорування виробів.</p> <p>Зміст розділу передбачає ознайомлення з видами декоративно-ужиткового мистецтва, з традиціями та сучасними тенденціями застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва, з видами ручних стібків та їхнім практичним застосуванням.</p>		
<p>Здобувач освіти: розрізняє твори різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, називає їхніх творців [6 ТЕО 2.1.1]; знаходить, аналізує й доцільно поширює інформацію про види декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема в цифрових середовищах [6 ТЕО 2.1.2]; обґрунтовує значення декоративно-ужиткового мистецтва в житті людини, народу [6 ТЕО 2.1.3]; оцінює та обґрунтовує значення декоративно-ужиткового мистецтва у власному житті на основі зібраної інформації [6 ТЕО 2.1.3]; вирізняє автентичні вироби декоративно-ужиткового мистецтва за характерними ознаками під час роботи над проектом [6 ТЕО 2.1.3]; використовує ідеї декоративно-ужиткового мистецтва у власній творчості – створенні виробу [6 ТЕО 2.2.1]; застосовує технології і</p>	<p>Види декоративно-ужиткового мистецтва. Творчість майстрів України декоративно-ужиткового мистецтва. Використання колірної гами для створення композицій виробів декоративно-ужиткового мистецтва. Предметне середовище. Традиції та сучасні тенденції застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва. Аплікація як вид оздоблення виробів. Види аплікації. Способи кріплення аплікації. Вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Види ручних швів. Використання ручних швів для оздоблення виробів. Планування роботи з виконання проекту. Ознайомлення з творчістю майстрів України та їх виробами за допомогою інформаційних джерел. Вироби-аналоги.</p>	<p>Ознайомлення з видами декоративно-ужиткового мистецтва; традиціями та сучасними тенденціями застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва. Робота з інформаційними джерелами. Визначення найкращих ознак у виробках-аналогах. Застосування методу фантазування для створення нових об'єктів проєктування. Добір матеріалів та інструментів для виготовлення виробу. Визначення кількості матеріалів для виготовлення виробу та їхньої орієнтовної вартості. Складання технологічної послідовності виготовлення й оздоблення виробу. Виготовлення виробу з використанням відповідних технік і технологій. Виконання технологічних операцій виготовлення виробу</p>

<p>техніки декоративно-ужиткового мистецтва у процесі виготовлення й відповідно оздоблення готових виробів, естетизації власного побуту тощо [6 ТЕО 2.2.2];</p> <p>виявляє ініціативність і партнерську взаємодію у процесі спільної роботи зі створення виробу техніками декоративно-ужиткового мистецтва [6 ТЕО 2.2.2];</p> <p>доцільно використовує в мовленні словосполучення: <i>технології і техніки декоративно-ужиткового мистецтва; техніки художнього оздоблення; вироби декоративно-ужиткового мистецтва, використання колірної гами для створення композицій виробів декоративно-ужиткового мистецтва.</i></p>	<p>Метод фантазування у виконанні проєктів.</p> <p>Матеріали, інструменти для виконання роботи.</p> <p>Послідовність виготовлення виробу.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Орієнтовна вартість витрачених матеріалів.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання і самооцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>	<p>відповідно до складеної послідовності.</p> <p>Економне використання матеріалів під час виготовлення виробу.</p> <p>Вивчення і застосування ручних швів “уперед голку”, “назад голку”, “стебловий”, “петельний”, “тамбурний”.</p> <p>Виготовлення виробів у техніці “аплікація з волокнистих матеріалів”.</p> <p>Виготовлення виробу, вишитого простими швами.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Догляд за виробами.</p> <p>Презентація проєкту.</p> <p>Аналіз виконаних робіт.</p> <p>Організація робочого місця і дотримання безпечних прийомів роботи при виконанні технологічних операцій.</p>
--	--	--

Розділ 5. Узаємозв'язок технологій, мистецтва та науки

Мета: показати узаємозв'язок технологій, мистецтва та науки.

Зміст розділу передбачає виготовлення та презентацію виробів, пов'язаних з різними видами мистецтва та природничими науками.

<p>Здобувач освіти:</p> <p>формулює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб мету проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2];</p> <p>планує самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб основні завдання і результати проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2-2];</p> <p>критично оцінює власні можливості, наявний досвід для виконання поставлених</p>	<p>Узаємозв'язок технологій та музики.</p> <p>Узаємозв'язок технологій та образотворчого мистецтва.</p> <p>Узаємозв'язок технологій та літератури.</p> <p>Узаємозв'язок технологій та природничих наук.</p>	<p>Виготовляє та презентує вироби, пов'язані з різними видами мистецтва та природничими науками.</p> <p>Організація робочого місця і дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання технологічних операцій.</p>
--	---	---

<p>завдань, зокрема в групі [6 ТЕО 1.1.2-3];</p> <p>описує ймовірні труднощі і ризики у процесі реалізації задуму в готовий виріб [6 ТЕО 1.1.2-4];</p> <p>обговорює і визначає спільно з учителем та іншими особами раціональне застосування цифрових пристроїв на різних етапах проектно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2-5];</p> <p>здійснює художнє конструювання виробу з використанням методів проектування [6 ТЕО 1.1.4];</p> <p>здійснює пошук та обирає моделі-аналоги відповідно до запланованого об'єкта проектування [6 ТЕО 1.1.4-1];</p> <p>обговорює ідеї, конструктивно взаємодіє з іншими особами у процесі комбінування власної моделі на основі аналізу найкращих ознак моделей-аналогів [6 ТЕО 1.1.4-2];</p> <p>застосовує методи проектування відповідно до індивідуальних здібностей та власних інтересів з метою втілення творчих ідей в конструкції виробу [6 ТЕО 1.1.4-3];</p> <p>продукує та відображає творчий задум у зручній формі [6 ТЕО 1.1.4-4];</p> <p>оцінює власні результати художнього конструювання виробу [6 ТЕО 1.1.4-5]</p> <p>розрізняє особливості</p>		
--	--	--

різних видів мистецтв [6 ТЕО 1.2.1]; доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: <i>музичне мистецтво, літературне мистецтво, експозиція, природничі науки.</i>		
--	--	--

6 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види навчальної діяльності
<p>Розділ 1. Ефективне використання техніки й матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу</p> <p>Мета: навчити і спонукати здобувачів освіти ефективно використовувати техніку і матеріали для виготовлення виробів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу.</p> <p>Зміст розділу передбачає ознайомлення здобувачів освіти з матеріалами вторинного використання; інноваціями у сфері обслуговування; з глобалізаційними процесами; розпізнавання відходів і формування вміння їх сортувати; з'ясування властивостей матеріалів натурального походження; визначення кількості матеріалів для виготовлення виробів; застосування технологій обробки вторинних матеріалів для створення нових виробів.</p>		
<p>Здобувач освіти: оцінює користь і небезпеку технічного прогресу для навколишнього середовища [6 ТЕО 3.1.1]; пояснює доцільність відмови людства від використання одноразових виробів із синтетичних та інших шкідливих матеріалів [6 ТЕО 3.1.1]; генерує ідеї, які можуть бути корисними для збереження довкілля і сталого (збалансованого) розвитку, зокрема щодо сортування відходів [6 ТЕО 3.1.1]; обстоює переваги використання вторинних</p>	<p>Інновації у виробництві й сфері обслуговування. Технологічний процес. Збереження довкілля. Природні ресурси. Матеріали вторинного використання. Сортування відходів. Екологічні ризики. Джерела інформації. Глобалізаційні процеси, які докорінно змінили світ у ХХІ столітті. Матеріали натурального походження. Цінність гігієнічних властивостей матеріалів натурального походження для здоров'я людини й покращення якості життя.</p>	<p>Ознайомлення з матеріалами вторинного використання; з інноваціями у сфері обслуговування; з глобалізаційними процесами. Розпізнавання відходів і специфіка їхнього сортування. Визначення властивостей матеріалів натурального походження. Застосування технологій обробки вторинних матеріалів для створення нових виробів. Складання плану роботи над проєктом,</p>

<p>матеріальних ресурсів у реалізації нових проєктів [6 ТЕО 3.1.1];</p> <p>оперує інформацією про основні види матеріалів і техніки [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>визначає види матеріалів за їхніми властивостями, зокрема для користі власного здоров'я й здоров'я інших осіб [6 ТЕО 3.1.2];</p> <p>розрізняє достовірну і недостовірну інформацію про матеріали вторинного використання й натурального походження, техніку, звертаючись до першоджерел, аналізує здобуте, використовує його для розв'язання практичних завдань у побуті [6 ТЕО 3.1.3]; [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>з розумінням читає та розшифровує маркування товарів, товарні та інші знаки, зокрема з використанням цифрових пристроїв [6 ТЕО 3.1.3];</p> <p>демонструє відповідальність за збереження довкілля, зокрема за сортування відходів [6 ТЕО 3.2.1];</p> <p>аргументує вичерпність природних ресурсів [6 ТЕО 3.2.1];</p> <p>висловлює судження стосовно наслідків власних дій для довкілля [6 ТЕО 3.2.1];</p> <p>аргументовано й доцільно замінює природні матеріали вторинними матеріальними ресурсами [6 ТЕО 3.2.1];</p> <p>дотримується правил</p>	<p>Планування роботи з виконання проєкту.</p> <p>Особливості роботи з інформаційними джерелами.</p> <p>Вироби-аналоги.</p> <p>Методи проєктування: метод біоформ та метод комбінування.</p> <p>Біоформи у створенні графічних зображень.</p> <p>Матеріали, інструменти для виконання роботи.</p> <p>Послідовність виготовлення виробу.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Орієнтовна вартість витрачених матеріалів.</p> <p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання і самооцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>	<p>визначення його мети та завдань.</p> <p>Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз.</p> <p>Використання методів біоформ та комбінування під час створення графічного зображення.</p> <p>Добір матеріалів та інструментів.</p> <p>Дослідження, визначення та порівняння матеріалів.</p> <p>Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу.</p> <p>Вибір технології обробки матеріалів. Складання послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Організація робочого місця. Дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання практичних робіт.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Розрахунок орієнтовної вартості виробу.</p> <p>Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>
--	---	--

сортування відходів під час роботи над проектом і в побуті [6 ТЕО 3.2.1];

критично оцінює джерела інформації про матеріали та обґрунтовано використовує їх, зокрема вторинні матеріальні ресурси [6 ТЕО 3.2.2];

пояснює перевірену інформацію про доцільність застосування різних матеріалів, їхнє повторне використання [6 ТЕО 3.2.2];

аналізує ефективність дібраних матеріалів для створення виробу і вказує на ризики використання їх [6 ТЕО 3.2.2];

виконує завдання логічного спрямування;

розраховує потрібну кількість матеріалів для виготовлення спроектованого виробу [6 ТЕО 3.2.2];

використовує ощадно матеріали під час виготовлення виробу [6 ТЕО 3.2.2];

застосовує технології обробки вторинних матеріалів для створення нових виробів [6 ТЕО 3.2.2];

доцільно використовує в мовленні словосполучення: *технологічний процес; природні ресурси; екологічні ризики; маркування споживчих товарів.*

Розділ 2. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших людей

Мета: навчити здобувачів освіти використовувати здобуті знання і навички для задоволення власних потреб і потреб інших людей.

Зміст розділу передбачає пошук, аналіз та обговорення інформації про інтер'єр;

самоаналіз власного досвіду та визначення можливостей поліпшення своїх умов побутової діяльності; дослідження потреб інших людей в організації побуту; планування трудових дій з виконання побутових завдань.

<p>Здобувач освіти: обґрунтовує розвиток особистих інтересів [6 ТЕО 4.1.3]; усвідомлено формулює завдання у співпраці з іншими відповідно до власних потреб у побуті [6 ТЕО 4.2.1]; розрізняє види побутової техніки за функційним призначенням відповідно до визначених завдань [6 ТЕО 4.2.1]; читає та пояснює власними словами технічну інформацію, схеми, інші графічні зображення про побутову техніку в інструкціях із застосуванням інформаційних джерел і використанням цифрових пристроїв [6 ТЕО 4.2.1]; відшукує та відбирає актуальну інформацію про види побутової техніки, її застосування та технічні характеристики [6 ТЕО 4.2.1]; вивчає призначення побутової техніки [6 ТЕО 4.2.2]; пропонує способи використання різних видів побутової техніки для вирішення побутових завдань [6 ТЕО 4.2.2]; пояснює загальні принципи роботи побутової техніки відповідно до її функцій та призначення [6 ТЕО 4.2.2];</p>	<p>Життєвий простір. Класифікація приміщень за призначенням. Інтер'єр та предмети інтер'єру в українських традиціях. Символіка в оздобленні українських предметів інтер'єру. Організація побуту. Предмети побуту. Українська національна кухня і кулінарні традиції. Заготівля і зберігання продуктів. Ергономіка кухні. Робочі зони. Планування кухні та їдальні. Побутова техніка. Інформація про побутову техніку. Планування роботи з виконання проєкту. Способи пошуку інформаційних джерел. Вироби-аналоги. Визначення найкращих ознак у виробках-аналогах. Графічне зображення з використанням методів біоформ та комбінування. Матеріали та інструменти для виготовлення виробів. Орієнтовна вартість матеріалів для виготовлення виробу. Послідовність виготовлення виробу. Виготовлення виробу. Остаточна обробка виробу. Контроль якості виробу. Орієнтовної вартості витрачених матеріалів.</p>	<p>Пошук, аналіз та обговорення інформації про інтер'єр. Самоаналіз власного досвіду та визначення можливостей поліпшення умов побутової діяльності. Дослідження потреб інших людей в організації побуту. Розпізнавання видів побутової техніки. Читання паспортних даних побутової техніки. Розробка життєвого простору різних приміщень. Використання програмного забезпечення для розробки простору приміщення. Планування трудових дій з виконання побутових завдань. Визначення мети та завдань виконання проєкту. Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз. Використання методів біоформ та комбінування під час створення графічного зображення. Добір матеріалів та інструментів виготовлення виробу. Дослідження, визначення та порівняння матеріалів. Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для</p>
--	---	--

<p>дотримується правил використання технічних пристроїв, різних матеріалів у побутових умовах [6 ТЕО 4.2.3];</p> <p>дотримується встановлених вимог до техніки безпеки під час експлуатації технічних пристроїв у побутових умовах [6 ТЕО 4.2.3];</p> <p>доцільно використовує в мовленні словосполучення: <i>побут; предмети побуту; маркування предметів побуту; побутова техніка.</i></p>	<p>Підготовка виробів до презентації.</p> <p>Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання і самооцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>	<p>виготовлення виробу.</p> <p>Вибір технології обробки матеріалів.</p> <p>Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Організація робочого місця. Дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання практичних робіт.</p> <p>Виготовлення виробу.</p> <p>Остаточна обробка виробу.</p> <p>Контроль якості виробу.</p> <p>Розрахунок орієнтовної вартості виробу.</p> <p>Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів.</p> <p>Оцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>
--	--	--

Розділ 3. Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності

Мета: навчити здобувачів втілювати задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності.

Зміст розділу передбачає збір та аналіз інформації про об'єкт проектування; розпізнавання й вибір конструкційних матеріалів та інструментів для виготовлення виробу; вибір і застосування технології виготовлення об'єкта проектування; виготовлення виробу; обрахування орієнтовної вартості виробу; презентація його.

<p>Здобувач освіти:</p> <p>генерує задум та обирає об'єкт проектування для його втілення з допомогою вчителя чи інших осіб, пояснює свій вибір [6 ТЕО 1.1.1];</p> <p>обговорює спільно з учителем чи іншими особами особистісно й соціально значущі потреби у створенні виробів, спираючись на власні знання</p>	<p>Методи проектування: комбінування та біоформ.</p> <p>Етапи проектування.</p> <p>Вибір об'єкта проектування.</p> <p>Вимоги до проєктованого виробу.</p> <p>Планування роботи з виконання проєкту.</p> <p>Маркетингові дослідження.</p> <p>Техніка опрацювання інформаційних джерел.</p> <p>Пошук виробів-аналогів.</p>	<p>Пошук інформації про проєкти та проектування.</p> <p>Визначення мети та завдань. Виконання маркетингових досліджень. Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз.</p> <p>Використання методів біоформ та комбінування під час створення графічного зображення.</p> <p>Добір матеріалів та</p>
---	--	---

<p>та судження [6 ТЕО 1.1.1]; пояснює актуальність обраної ідеї для проєкту, яку буде втілювати у співпраці з іншими [6 ТЕО 1.1.1]; формулює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб мету проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2]; обговорює спільно з учителем та іншими мету проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2]; планує самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб основні завдання й результати проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2]; критично оцінює власні можливості, наявний досвід для виконання поставлених завдань, зокрема в групі [6 ТЕО 1.1.2]; обговорює та визначає спільно з учителем та іншими особами раціональне застосування цифрових пристроїв на різних етапах проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.1.2]; здійснює маркетингові дослідження й пошук інформації про об'єкт проєктування [6 ТЕО 1.1.3]; знаходить актуальну інформацію про об'єкт проєктування й упорядковує її [6 ТЕО 1.1.3]; розробляє з допомогою вчителя чи інших осіб критерії, яким має відповідати об'єкт</p>	<p>Визначення найкращих ознак у виробках-аналогах. Графічне зображення з використанням методів біоформ та комбінування. Матеріали та інструменти для роботи. Послідовність виготовлення виробу. Виготовлення виробу. Остаточна обробка виробу. Контроль якості виробу. Розрахунок орієнтовної вартості витрачених матеріалів. Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів. Оцінювання і самооцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>	<p>інструментів для виготовлення виробу. Дослідження, визначення та порівняння матеріалів. Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу. Вибір технології обробки матеріалів. Добір інструментів та обладнання. Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу. Складання послідовності виготовлення виробу. Організація робочого місця і дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання завдань. Виготовлення виробу. Остаточна обробка виробу. Контроль якості виробу. Розрахунок орієнтовної вартості виробу. Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів. Оцінювання результатів проєктно-технологічної діяльності.</p>
--	---	--

проектування й визначає його параметри [6 ТЕО 1.1.3];

здійснює художнє конструювання виробу з використанням методів проектування [6 ТЕО 1.1.4];

здійснює пошук та обирає моделі-аналоги відповідно до запланованого об'єкта проектування [6 ТЕО 1.1.4];

обговорює ідеї, конструктивно взаємодіє з іншими особами у процесі комбінування власної моделі на основі аналізу найкращих ознак моделей-аналогів [6 ТЕО 1.1.4];

застосовує методи проектування відповідно до індивідуальних здібностей та власних інтересів з метою втілення творчих ідей в конструкції виробу [6 ТЕО 1.1.4];

продукує й відображає творчий задум у зручній формі [6 ТЕО 1.1.4];

оцінює власні результати художнього конструювання виробу [6 ТЕО 1.1.4];

конструює об'єкт проектування, читає й використовує графічні зображення [6 ТЕО 1.1.5];

планує послідовність дій для виготовлення моделі виробу, орієнтовні терміни їх виконання, можливості використання цифрових засобів [6 ТЕО 1.1.5];

виконує технічний малюнок або ескіз деталей моделі виробу, зазначає інформацію необхідну для

його виготовлення [6 ТЕО 1.1.5];

орієнтується в доборі матеріалів, визначає їхню кількість і вартість [6 ТЕО 1.1.6];

добирає матеріали для виготовлення виробу та розраховує витрати на них [6 ТЕО 1.1.6];

визначає послідовність технологічних операцій для реалізації проєктованого виробу самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб [6 ТЕО 1.1.7];

визначає самостійно або з допомогою інших послідовність технологічних операцій виготовлення проєктованого виробу [6 ТЕО 1.1.7];

добирає необхідні інструменти і пристосування відповідно до визначеної технологічної послідовності [6 ТЕО 1.1.7];

організовує самостійно або за допомогою вчителя чи інших осіб роботу для виготовлення проєктованого виробу за визначеною послідовністю [6 ТЕО 1.2.1];

використовує інструменти й пристосування самостійно або за допомогою інших, дотримуючись правил безпечної праці й санітарних норм [6 ТЕО 1.2.1];

застосовує технології обробки різних матеріалів [6 ТЕО 1.2.2];

аргументовано добирає способи оброблення матеріалів відповідно до

їхніх властивостей і характеристик [6 ТЕО 1.2.2];
розраховує час на виконання технологічних операцій [6 ТЕО 1.2.3];
виконує заплановані технологічні операції у визначеній послідовності, раціонально розподіляючи час [6 ТЕО 1.2.3];
оцінює ризики, пов'язані з виготовленням проєктованого виробу [6 ТЕО 1.2.4];
демонструє в роботі під час виготовлення виробу належні особистісні якості [6 ТЕО 1.2.5];
демонструє в роботі зосередженість, акуратність, обережність, відповідальність тощо [6 ТЕО 1.2.5];
контролює й оцінює процес і якість виготовлення виробу, за потреби виправляючи огріхи [6 ТЕО 1.2.5];
виявляє повагу до власних/чужих результатів проєктно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.2.5]; [6 СЗО 4.4.1]
оцінює результати власної/спільної проєктно-технологічної діяльності на основі заданих критеріїв, усуває наслідки допущених помилок [6 ТЕО 1.3.1];
аналізує відповідність результатів власної/спільної проєктно-технологічної діяльності її меті й виробленим критеріям [6 ТЕО 1.3.1];

виявляє недоліки та виправляє допущені помилки, аналізує їх та робить відповідні висновки [6 ТЕО 1.3.1];

презентує результати власної/ спільної проектно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.3.2];

представляє результати власної/спільної проектно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.3.2];

виявляє повагу до власних/спільних результатів проектно-технологічної діяльності [6 ТЕО 1.3.2];

застосовує цифрові пристрої та інформаційне середовище у разі потреби для презентації результатів проектування [6 ТЕО 1.3.2];

відстежує власний навчальний поступ, аналізує набутий освітній досвід як стимул для подальших досягнень [6 ТЕО 1.3.3];

спільно з учителем чи іншими особами визначає свій рівень навчальних досягнень [6 ТЕО 1.3.3];

планує подальшу проектно-технологічну діяльність на основі набутого досвіду для реалізації власних інтересів, здібностей, можливостей [6 ТЕО 1.3.3].

Розділ 4. Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва

Мета: навчити здобувачів втілювати задум у готовий продукт за допомогою засобів і технік декоративно-ужиткового мистецтва.

Зміст розділу передбачає пошук, аналіз інформації про сучасні твори декоративно-ужиткового мистецтва в цифрових середовищах, друкованих виданнях та поширення

її; оцінювання та обґрунтування значення декоративно-ужиткового мистецтва у власному житті на основі зібраної інформації; розпізнавання творів відомих українських майстрів і майстринь декоративно-ужиткового мистецтва; визначення автентичних виробів за їхніми характерними ознаками; розроблення ескізів автентичних виробів; виготовлення виробів в етнічному стилі.

<p>Здобувач освіти: розрізняє твори різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, називає їхніх творців [6 ТЕО 2.1.1]; знаходить, аналізує й доцільно поширює інформацію про види декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема в цифрових середовищах [6 ТЕО 2.1.2]; обґрунтовує значення декоративно-ужиткового мистецтва в житті людини, народу [6 ТЕО 2.1.3]; оцінює та обґрунтовує значення декоративно-ужиткового мистецтва у власному житті на основі зібраної інформації [6 ТЕО 2.1.3]; вирізняє автентичні вироби декоративно-ужиткового мистецтва за характерними ознаками під час роботи над проєктом [6 ТЕО 2.1.3]; виконує завдання логічного спрямування; використовує ідеї декоративно-ужиткового мистецтва у власній творчості – створенні виробу [6 ТЕО 2.2.1]; використовує опрацьовану культурологічну інформацію про технології декоративно-</p>	<p>Головне завдання декоративно-ужиткового мистецтва. Види ужиткового мистецтва. Предметне середовище. Традиції та сучасні тенденції застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва. Ознаки автентичних виробів. Етностиль. Художні образи у створенні автентичних виробів. Планування роботи з виконання проєкту. Ознайомлення з творчістю майстрів України та їх виробами за допомогою інформаційних джерел. Вироби-аналоги. Графічне зображення з використанням методів біоформ та комбінування. Матеріали, інструменти для виконання роботи. Послідовність виготовлення виробу. Виготовлення виробу. Остаточна обробка виробу. Контроль якості виробу. Орієнтовної вартості витрачених матеріалів. Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів. Оцінювання і самооцінювання</p>	<p>Пошук, аналіз та поширення інформації про сучасні твори декоративно-ужиткового мистецтва в цифрових середовищах, друківаних виданнях. Оцінювання та обґрунтування значення декоративно-ужиткового мистецтва у власному житті на основі зібраної інформації. Розпізнавання творів відомих українських майстрів і майстринь декоративно-ужиткового мистецтва. Визначення автентичних виробів за їх характерними ознаками. Ознайомлення зі зразками чи зображеннями різних видів. Розроблення ескізів автентичних виробів. Виготовлення виробів в етнічному стилі. Визначення мети та завдань виконання проєкту. Пошук виробів-аналогів, їхній аналіз. Використання методів біоформ та комбінування під час створення графічного зображення. Добір матеріалів та інструментів</p>
--	---	---

<p>ужиткового мистецтва і техніки художнього оздоблення у проектуванні виробів [6 ТЕО 2.2.1];</p> <p>вивчає можливості реалізації створених виробів у етностилі [6 ТЕО 2.2.2];</p> <p>застосовує технології і техніки декоративно-ужиткового мистецтва у процесі виготовлення й відповідно оздоблення готових виробів, естетизації власного побуту тощо [6 ТЕО 2.2.2];</p> <p>виявляє ініціативність і партнерську взаємодію у процесі спільної роботи зі створення виробу техніками декоративно-ужиткового мистецтва [6 ТЕО 2.2.2];</p> <p>доцільно використовує в мовленні словосполучення: <i>технології і техніками декоративно-ужиткового мистецтва; техніки художнього оздоблення; виробу декоративно-ужиткового мистецтва; предметне середовище. імпровізація, стилізація, декоративна форма, орнамент, композиційна будова, ритм, символіка, гармонія.</i></p>	<p>результатів проектно-технологічної діяльності.</p>	<p>виготовлення виробу. Дослідження, визначення та порівняння матеріалів. Розрахунок потрібної кількості та вартості матеріалів для виготовлення виробу. Вибір технології обробки матеріалів. Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу. Організація робочого місця. Дотримання безпечних прийомів роботи під час виконання практичних робіт. Виготовлення виробу. Остаточна обробка виробу. Контроль якості виробу. Розрахунок орієнтовної вартості виробу. Підготовка виробів до презентації. Презентація виготовлених виробів. Оцінювання результатів проектно-технологічної діяльності.</p>
--	---	--

ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА

Орієнтовний перелік об'єктів проектно-технологічної діяльності учнів/учениць	Перелік основних технологій
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підставка під гарячий посуд із термостійкими з'єднаннями. 2. Підставка під горнятко. 3. Кухонна дощечка. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом. 2. Технологія обробки текстильних матеріалів машинним способом.

<p>4. Підставка для гаджета. 5. Органайзер для рукоділля. 6. Підставка для випалювача (паяльника). 7. Серветниця. 8. Гольниця. 9. Брелок. 10. М'яка пласка іграшка. 11. Об'ємна м'яка іграшка. 12. Ялинкова прикраса. 13. Магніт на холодильник. 14. Лялька-мотанка. 15. Закладка для книги. 16. Настільна гра. 17. Календар. 18. Серветка. 19. Торбинка для дрібничок. 20. Рамка для фото. 21. Листівка. 22. Статична іграшка. 23. Рухома іграшка. 24. Іграшкові меблі. 25. Головоломка з дроту. 26. Пазли. 27. Кухонне приладдя (лопатка, виделка тощо). 28. Декоративні квіти. 29. Панно, картина. 30. Декоративний свічник. 31. Макет транспортного засобу. 32. Прикраси з бісеру, стрічок, ниток тощо. 33. Писанка. 34. Бутерброди. 35. Салати. 36. Вирощування кімнатних рослин. 37. Новорічна композиція</p>	<p>3. Технологія обробки деревинних матеріалів (ДВП, фанера). 4. Технологія обробки деревини. 5. Технологія виготовлення аплікації (з текстильних та природних матеріалів). 6. Технологія плетіння (лозоплетіння, соломоплетіння тощо). 7. Технологія виготовлення виробів у техніці «макrame». 8. Технологія виготовлення текстильної ляльки. 9. Технологія обробки тонколистового металу. 10. Технологія обробки дроту. 11. Технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами. 12. Технологія виготовлення виробів з бісеру. 13. Технологія ліплення. 14. Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням (пірографія). 15. Технологія ниткографії. 16. Технологія виготовлення писанок. 17. Технологія ажурного випилювання. 18. Технологія приготування їжі. 19. Технологія вирощування кімнатних рослин.</p>
--	--

Орієнтовний перелік логічних завдань

«Знайди зайве зображення», «Додай частину, якої бракує», «Склади візерунок з окремих елементів», «Пронумеруй послідовність технологічних операцій», «Установи відповідність», «Розташуй світлини за перебігом подій», «Збери репродукцію картини з поданих фрагментів», «Визнач спільні та відмінні ознаки представлених на світлинах видів живопису», розгадай ребус тощо.